

สภาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กรกฎาคม 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กรกฎาคม 2562
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE STATE OF ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE OFFICE OF PATHUMTHANI PRIMARY EDUCATION AREA 1

SASIWIMON PHATTHANAWAT

An Independent Study in Partial Fulfillment of Requirements
for the Master of Education in Educational Administration

July 2019

Copyright of University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ของ ศศิวิมล พัฒนาวัดมน์

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิดาวลัย อุ่นทอง)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัถ)

เรื่อง:	สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	ศศิวิมล พัฒนาวัฒน์, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2562
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิดาวัลย์ อุ๋นกอง
คำสำคัญ	การบริหารงานวิชาการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ปัญหา และข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามออนไลน์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับการดำเนินงานสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น รองลงมาคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านที่ต่ำสุด คือ การแนะแนวการศึกษา 2) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ด้านที่มีปัญหาและข้อเสนอแนะ ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปัญหาคือ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กระบวนการเก็บงานการจัดทำไม่เป็นระบบ และขาดโครงสร้างสถานศึกษา เพื่อรองรับระบบประกันคุณภาพภายใน ข้อเสนอแนะ ควรมีการพัฒนา อบรม ให้ความรู้กับครูเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมีการจัดเก็บหลักฐาน เอกสารอย่างเป็นระบบ และควรปรับโครงสร้างและการบริหารให้สอดคล้องต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มากขึ้น และด้านการแนะแนวการศึกษา ปัญหาคือ ขาดการสร้างเครือข่ายแนะแนวทางการศึกษา ขาดการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพที่เชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และขาดการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก และผู้ปกครองในด้านการแนะแนวการศึกษา ข้อเสนอแนะ ควรมีการสร้างเครือข่ายการศึกษา ควรจัดระบบการแนะแนวทั้งสองด้าน คือ ทางวิชาการ และวิชาชีพกับผู้เรียน และควรมีการสร้างความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนว

Title: THE STATE OF ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE OFFICE OF PATHUMTHANI PRIMARY EDUCATION AREA 1

Author: Sasiwimon Phatthanawat, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University
of Phayao, 2019

Advisor: Assistant Professor Dr. Thidawan Unkong

Keyword Transformational Leadership

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the state of academic administration of school administrators and to study the problem and suggestion of academic administration of school administrators under the offices of Phatumthani Primary Education Area 1. The sample group consisted of 327 teachers at school, Phatumthani Primary Education Area 1. The research instrument was google form which was 5 leveled rating scale questionnaire. Data was analyzed using percentage, mean and standard deviation. The findings of this study were as follows: 1) The state of Academic Administration of School Administrators Under the offices of Phatumthani Primary Education Area 1 in overall was rated at a high level, when considered in each aspects, it found out that there were nine aspects rated at a high level. The highest level operation was School curriculum and local curriculum development. Followed by the development of learning process and the lowest level operation was Education guidance. 2) The problem and suggestion about academic administration of school administrators under the offices of Phatumthani Primary Education Area 1. When considered individually, it was found that which has problems and suggestions include, the development of quality assurance systems in educational institutions was problems and suggested that school without knowledge and understanding about quality assurance systems in educational institutions. The process of collecting work, creating a system is not systematic. And the process of collecting work, creating a system is not systematic. Suggestions should be a training to educate teachers about the quality assurance system in the educational institution. There should be evidence storage. Systematic documentation and should adjust the structure and management to be more consistent with the development of educational quality. Education guidance problems were the lack of creating educational guidance networks. Lack of academic guidance system and the profession that is linked to the student support system. And lack of coordination with external agencies with parents in education guidance. Suggestions, First Should create an educational network. Second should provide guidance systems on both sides, academic and professional, with learners. And there should be cooperation and exchange of experiences in guidance.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณา ช่วยเหลือ แนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวลัย อุ่นกอง ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในทุกด้าน ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ดร.อนวัช อุ่นกอง ผู้อำนวยการโรงเรียนดอยแสนใจ (ตชด.อนุสรณ์) ดร.กิตติมา ปี่แก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลท่าโขลง 1 และนายบริสุทธิ์ มีบัณฑิต ผู้อำนวยการกองการศึกษาเทศบาลเมืองท่าโขลง ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความเที่ยงตรงของเครื่องมือในงานวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้

คุณค่าที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องตอบแทน พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และได้มอบกำลังใจตลอดระยะเวลาในการทำวิจัยจนประสบความสำเร็จด้วยดี

ศศิวิมล พัฒนาวัดมน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ.....	8
การบริหารงานวิชาการ	13
การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	28
คุณลักษณะของผู้บริหารด้านวิชาการ.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	47
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1	49
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะ.....	61
บทที่ 5 บทสรุป.....	66
สรุปผลการวิจัย	66
อภิปรายผลการวิจัย.....	71
ข้อเสนอแนะ.....	73
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	78
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	79
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	80
ภาคผนวก ค ค่าความตรงของเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC).....	88
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)	95
ประวัติผู้วิจัย	96

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	47
ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติและลำดับที่ ของสภาพการ บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวม.....	49
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 ด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น.....	50
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้.....	51
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 ด้านการวัดผล ประเมินผล.....	52
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	53
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 ด้านการพัฒนา สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา.....	54
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 ด้านการพัฒนา แหล่งเรียนรู้.....	56
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 ด้านการนิเทศ การศึกษา.....	57

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 ด้านการแนะแนวการศึกษา.....	58
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	60
ตาราง 12 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น.....	61
ตาราง 13 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านที่ 2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	62
ตาราง 14 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ด้านที่ 3 การวัดผล ประเมินผล....	62
ตาราง 15 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านที่ 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	63
ตาราง 16 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านที่ 5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	63
ตาราง 17 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านที่ 6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	64
ตาราง 18 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านที่ 7 การนิเทศการศึกษา	64
ตาราง 19 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านที่ 8 การแนะแนวการศึกษา .	65

ตาราง 20 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านที่ 9 การพัฒนาระบบประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษา65

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	41
-----------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาของโลกกำลังก้าวเข้าสู่สังคมแห่งความรู้ เพราะโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ด้วยกระแสโลกาภิวัตน์ได้เข้ามามีอิทธิพลหลาย ๆ ประการในสังคม ไม่เว้นแต่ระบบการศึกษาที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก เพื่อก่อให้เกิดความทันสมัยในองค์ความรู้ และสอดคล้องต่อความต้องการการศึกษา และยังมีส่วนช่วยดึงดูดให้ผู้สนใจเข้ามาศึกษาได้นำองค์ความรู้ไปใช้เพื่อเกิดประโยชน์ต่อไป อย่างไรก็ตามการพัฒนาคุณภาพมนุษย์มีหลายตัวแปรที่เกี่ยวข้อง เช่น ตัวแปรด้านการศึกษา โดยมุ่งเน้นในมิติของการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของโลกอย่างไม่หยุดยั้ง และกาลเวลาเปลี่ยนแปลงส่งผลให้ทุกอย่างรอบตัวต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เช่นเดียวกับรูปแบบการศึกษาเล่าเรียน การบริหาร และการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการที่มีการปฏิรูปโครงสร้างและระบบบริหารใหม่ โดยการยุบรวมหน่วยงานทางการศึกษาเดิม แล้วแบ่งส่วนราชการใหม่เป็นการบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 74) มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การกระจายอำนาจดังกล่าวจะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการ เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการ ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 5)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 5 มาตรา 55 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 4 “การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้

อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์
 ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม
 ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และการศึกษาเป็นกระบวนการ
 ของการพัฒนาคนตลอดชีวิต ซึ่งถือเป็นเรื่องของคนทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการศึกษา
 เป็นกระบวนการที่ช่วยคนให้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐาน
 พัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและความสามารถต่าง ๆ ที่จะดำรงชีวิต
 และการประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นพลังสร้างสรรค์
 การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
 เพื่อให้คุณค่าทั้งต่อตนเอง ประเทศชาติ และสังคมโลก ดังนั้น การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา
 ถือว่าเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งพัฒนานักเรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต
 พร้อมทั้งจะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทหน้าที่ของพลเมืองดี ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญ
 ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ และการที่บุคคลในประเทศมีศักยภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญ
 ในการพัฒนาประเทศ ต้องอาศัยกระบวนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล
 เพราะการศึกษาช่วยให้บุคคลมีความรู้ความสามารถ ความคิด ทักษะ เจตคติ รู้จักตนเอง รู้จักชีวิต
 เข้าใจสังคม และสิ่งแวดล้อม แล้วนำความรู้ ความเข้าใจมาใช้ในการแก้ปัญหา รวมทั้งสร้างสรรค์ชีวิต
 และสังคมให้ดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) การบริหารงานวิชาการ
 ถือเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาที่มีความสำคัญที่สุด ผู้บริหารการศึกษาควรจะได้รับผิดชอบ
 เป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของสถานศึกษา คือ การให้ความรู้
 แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้
 ความเข้าใจ ให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมิน
 และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง พร้อมทั้งประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกัน
 อย่างมีประสิทธิภาพในการสอน และงานวิชาการถือเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา
 เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น
 งานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย งานการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและพัฒนา
 หลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนา
 คุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนา
 งานห้องสมุด การนิเทศการศึกษา งานแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 งานพัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้ และงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุ
 จุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 9)
 ผลงานวิชาการถือเป็นงานที่พิสูจน์ความสำเร็จของสถานศึกษา เนื่องจากนักเรียนเป็นผลผลิต

ของสถานศึกษา มีคุณภาพและมีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนด แต่จากการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติองค์การมหาชน) ได้สรุปผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2560 พบว่า ผลการทดสอบ (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในทุกรายวิชา คือ ภาษาไทย คะแนนเฉลี่ย 46.58 คะแนน คณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 37.12 คะแนน วิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 39.12 คะแนน และภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ย 36.34 คะแนน เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ซึ่งนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดทุกวิชา และนักเรียนโรงเรียนในเมือง มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนโรงเรียนนอกเมือง การทดสอบ (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในทุกรายวิชา คือ ภาษาไทย คะแนนเฉลี่ย 48.29 คะแนน คณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 26.30 วิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 32.28 และภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ย 30.45 คะแนน เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ซึ่งในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดทุกวิชา และนักเรียนโรงเรียนในเมือง มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนโรงเรียนนอกเมือง ผลสอบ (O-NET) นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง ซึ่งไม่แตกต่างจากผลสอบปี 2559 มากนัก โดยประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้น คณิตศาสตร์ ลดลง 4 คะแนน วิทยาศาสตร์ ลดลง 2 คะแนน สำหรับผลสอบ (O-NET) มัธยมศึกษาปีที่ 3 คณิตศาสตร์ ลดลง 3 คะแนน วิทยาศาสตร์ ลดลง 3 คะแนน ภาษาไทย เพิ่มขึ้น 2 คะแนน และภาษาอังกฤษ เท่าเดิม และหากจำแนกคะแนนตามพื้นที่และขนาดโรงเรียน ก็พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ตั้งอยู่ในเมือง โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร จะมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดทุกวิชา

บทบาทภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษามีมากมาย ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นคุณลักษณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานให้มีคุณภาพ สิ่งสำคัญที่สุด คือ ตัวผู้บริหารต้องมีคุณภาพ ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเอง มีความเป็นผู้นำ ต้องนำความเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการใช้ทักษะการบริหารได้เป็นอย่างดี และองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ คือ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพราะการที่ผู้บริหารสถานศึกษา แสดงออกถึงความสามารถในการบริหารงานที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนา และส่งเสริมงานวิชาการให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพนั้น พฤติกรรมของผู้บริหารก่อให้เกิดสภาพที่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนย่อมสูง

หรือต่ำ สอดคล้องกับแนวคิดของ Davis and Thomas (1989, pp. 82–83) ว่า การใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการ หรือผู้นำทางการสอนที่เข้มแข็งของผู้บริหารสถานศึกษา จะช่วยให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ยืนยันโดยการศึกษาของ Michael Joseph Buzzi (1991, p. 341) พบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับควมมีคุณภาพของโรงเรียน และเป็นตัวทำนายควมมีคุณภาพของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีพื้นที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 อำเภอ ดังนี้ 1) อำเภอเมืองปทุมธานี 2) อำเภอลองหลวง 3) อำเภอลาดหลุมแก้ว 4) อำเภอสสามโคก จากการทดสอบระดับชาติที่ผ่านมา พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดการศึกษขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2560)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อจะนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพและคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ตลอดจนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการ ตามกรอบแนวคิดขอบข่าย และกิจกรรมการบริหารของการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการของ กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 29–30) โดยมีเนื้อหาที่ทำการศึกษาเฉพาะด้านที่มีผลการประเมินต่ำ ดังต่อไปนี้

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น
- 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.3 การวัดผล ประเมินผล
- 1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.7 การนิเทศการศึกษา
- 1.8 การแนะแนวการศึกษา
- 1.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 2,196 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 327 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ เครจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610) และการสุ่มอย่างง่าย

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ประเด็นที่ศึกษาเป็นความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง วิธีการดำเนินงานกิจกรรมทุกกิจกรรม และทุกอย่างของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้อให้เกิดผลดีกับผู้เรียน และให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

สภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน ใน 9 ด้าน ประกอบด้วย

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยจะต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ทั้งรายวิชาที่เป็นพื้นฐาน

และรายวิชาที่ต้องเรียนเพิ่มเติมเป็นรายปีหรือรายภาค จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกภาคเรียน และกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดเนื้อหา และกิจกรรมตามความสนใจ และความถนัดของบุคคล และเป็นกระบวนการที่บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การพัฒนาความคิดและความสามารถ โดยอาศัยประสบการณ์ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม

ด้านการวัดผลประเมินผล หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารเกี่ยวกับกระบวนการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และเพื่อตัดสินผลการเรียน การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ประสบผลสำเร็จ ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนา และประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูล และสารสนเทศ ที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ วางแผนแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ นำไปสู่คุณภาพการเรียนรู้ ด้วยการศึกษาระบบปัญหาการเรียนรู้ ออกแบบ และพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ผลการใช้นวัตกรรมนั้น ๆ

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารเกี่ยวกับการนำสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งอาจจะเป็นความคิด วิธีการ หรือการกระทำ หรือสิ่งประดิษฐ์ขึ้น ทั้งในส่วนที่ไม่เคยมีมาก่อน หรือเป็นการพัฒนาดัดแปลงจากสิ่งที่มีอยู่แต่เดิม ให้ดีขึ้น โดยอาศัยหลักการ ทฤษฎี ที่ได้ผ่านการทดลองวิจัยจนเชื่อถือได้ นำมาใช้บังเกิดผลเพิ่มพูนประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้

ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้

ด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารเกี่ยวกับกระบวนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ตามแนวทางของวิชาชีพไทย ที่เน้นการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และผู้รับการนิเทศยอมรับ เพื่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา

การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารเกี่ยวกับกระบวนการที่ช่วยให้ความช่วยเหลือ ผู้เรียนเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถแก้ปัญหาหรือตัดสินใจได้ถูกต้อง สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มความสามารถทุกด้าน และยังสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหาร เกี่ยวกับการพัฒนาการประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับหน่วยงานต้นสังกัด หรือสถานศึกษานำไปวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความสามารถในการบริหารงานด้านวิชาการ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ได้ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อหน่วยงานต้นสังกัดนำไปวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาด้านวิชาการ ต่อไป
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาสถานศึกษาในด้านการบริหารงานวิชาการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานวิชาการ
 - 2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
 - 2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
 - 2.3 หลักการบริหารงานวิชาการ
 - 2.4 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ
3. การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. คุณลักษณะของผู้บริหารด้านวิชาการ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

แนวคิด

งานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญของการบริหารการศึกษา เพราะเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการให้ความรู้ ภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับภารกิจหลักตามกฎหมายการศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล

Henri Fayol (อ้างอิงใน สันติ บุญภิรมย์, 2552, หน้า 69) ได้ให้แนวคิด การบริหาร ไม่ใช่การให้อภิสิทธิ์หรือความรับผิดชอบของคนใดคนหนึ่งในหน่วยงานเท่านั้น เป็นงานของทุกคนในหน่วยงานที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร การบริหาร คือ การปฏิบัติงานให้สำเร็จ

โดยอาศัยผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ซึ่งบุคคลทุกคนในหน่วยงานมีความสำคัญ ได้กำหนดหลักการทั่วไปทางการบริหาร ที่เรียกว่า A General Approach to Administration ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานในการบริหารเมืองประกอบต่าง ๆ 5 ประการ (POCCC)

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์งานในอนาคต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน แล้วนำมาประกอบในการวางแผนเพื่อการปฏิบัติไว้ล่วงหน้า

2. การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึง การแบ่งหน้าที่ในหน่วยงานซึ่งหมายความรวมถึงกำหนดตัวบุคคลให้เหมาะสมกับหน้าที่ในหน่วยงาน และการจัดสรรเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ตลอดจนงบประมาณในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ และการทำงานเหล่านั้นให้สำเร็จลุล่วง

3. การบังคับบัญชา (Command) หมายถึง การบังคับบัญชาในลักษณะของการสั่งการ การอำนวยความสะดวกให้คนงานปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วง บรรลุตามแผน

4. การประสานงาน (Co-ordinate) หมายถึง การประสานงานในหน่วยงาน เพราะการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงาน ให้ดำเนินไปอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับกิจกรรมอื่น ๆ ภายในเวลาที่กำหนด เป็นไปอย่างประสานสัมพันธ์ด้วยดี พร้อมทั้งจะให้งานได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

5. การควบคุม (Control) หมายถึง การควบคุมดูแลคนให้ปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ โดยอาศัยเครื่องมือในการควบคุม ได้แก่ กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งที่ได้กำหนดไว้แล้ว ทั้งนี้ ให้คนงานได้ปฏิบัติตามเพื่อผลสำเร็จของงานนั่นเอง

สรุปได้ว่า แนวคิดการบริหาร คือ การปฏิบัติงานให้สำเร็จโดยอาศัยผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยมีหลักพื้นฐานในการบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการองค์กร หรือหน่วยงาน การสั่งการ การอำนวยความสะดวกแต่ละกิจกรรมในหน่วยงาน และควบคุม ติดตามผลการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายให้ปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้

ทฤษฎี

การบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องนำศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติขององค์การ ผู้บริหารต้องสร้างทักษะในการบริหาร เพื่อพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ทฤษฎีทางการบริหารที่นำมากล่าวถึง มีดังนี้

1. การบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) ผู้ก่อตั้งคนแรกของความคิดนี้ และได้นำมาใช้ได้เป็นผลสำเร็จ ได้แก่ Frederick W. Taylor มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสิ่งที่ต้องการไว้สำหรับการปฏิบัติงาน แทนที่ผู้ปฏิบัติงานต้องทำตามตนเอง ซึ่งได้หลักการมีขั้นตอน ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์งาน (Analyze task) ผู้บริหารจะต้องทำการวิเคราะห์งานก่อนว่า มีองค์ประกอบหรือส่วนงานอะไรบ้าง มีมาตรฐานอะไรบ้าง อุปกรณ์เครื่องมือ และการจัดเวลารวมทั้งเวลาพักผ่อน และเวลาที่ยืดหยุ่นได้

1.2 กำหนดคุณสมบัติของบุคคลเข้าปฏิบัติงาน (Design one best way to perform it) ผู้บริหารต้องพิจารณาว่า บุคคลที่มีคุณลักษณะเช่นไร มีความเหมาะสมกับงาน โดยพิจารณาทั้งด้านความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถทางร่างกาย วุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ เป็นต้น

1.3 คัดเลือกบุคคล (Select workers) เป็นขั้นที่ผู้บริหารต้องคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน โดยใช้เกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนดไว้

1.4 ฝึกอบรมบุคลากร (Train workers) เพื่อให้บุคลากรมีทักษะการปฏิบัติงาน จำเป็นต้องมีการแนะนำ ชี้แจง ฝึกประสบการณ์ ให้เกิดความชำนาญ โดยอาศัยการอบรม หรือการประชุม การสัมมนา เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

1.5 การให้สิ่งจูงใจหรือแรงเสริม (Pay incentives) ผู้บริหารต้องจัดค่าตอบแทนให้บุคลากร เพื่อจูงใจในการปฏิบัติงาน สร้างความพึงพอใจแก่บุคลากรทุกฝ่าย และเป็นการเพิ่มประสิทธิผลอีกด้วย การปฏิบัติงานตามหลักการห้าขั้นตอนนี้ ทำให้ Taylor ประสบความสำเร็จ และมีผลผลิตเพิ่มขึ้น บุคลากรมีความพึงพอใจไม่เหน็ดเหนื่อยง่าย ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น ผู้บริหารยังต้องทำหน้าที่วางแผน จัดองค์กร ให้คำชี้แนะ และควบคุมการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถนำหลักการดังกล่าวของ Taylor ไปใช้กับการบริหารงานวิชาการได้เช่นเดียวกัน

2. ทฤษฎีการบริหารเชิงการจัดการ (Administrative Management) ผู้คิดค้นหาวิธีการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ และคิดในเรื่องการจัดการ ได้แก่ Henri Fayol โดยเน้นให้ความสำคัญกับหน้าที่ทางการบริหารจัดการ ซึ่งมีหลักการดังต่อไปนี้

2.1 การแบ่งงาน (Division of work) เป็นการกำหนดภารกิจ และความรับผิดชอบให้บุคลากร

2.2 มอบอำนาจความรับผิดชอบ (Authority) ให้ผู้ปฏิบัติได้ทำตามบทบาทหน้าที่ และรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น รวมทั้งคำนึงถึงการให้รางวัล และผลตอบแทนที่เหมาะสม

2.3 กฎระเบียบ (Discipline) จัดให้มีกฎและระเบียบ หรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติได้เข้าใจตรงกัน และจำเป็นต้องอาศัยการแนะนำการนิเทศที่ดี

2.4 เอกภาพการสั่งการ (Unity of command) งานควรได้รับคำแนะนำ หรือคำสั่งจากผู้บริหารหรือหัวหน้างานเท่านั้น

2.5 เอกภาพของการกำหนดทิศทาง (Unity of direction) ผู้บริหารต้องกำหนดทิศทาง เป้าหมาย แต่ละงานให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการประสานงาน การสร้างเอกภาพ และการเน้นการปฏิบัติ

2.6 การรวมความสนใจของแต่ละคนให้เป็นหนึ่งเดียว (Subordination of individual interests to general interest) ความทะเยอทะยาน ความเห็นแก่ตัว ความขี้เกียจ ความอ่อนแอ ความเปื้อนหนาย และสิ่งไม่พึงประสงค์ ของบุคคลเป็นสาเหตุมีผลต่อพฤติกรรมองค์การ โดยส่วนรวม ผู้บริหารจำเป็นต้องละลายสิ่งเหล่านั้นให้หมดไป และสร้างตัวอย่างที่ดีและการนิเทศที่เหมาะสมและยุติธรรม

2.7 การให้รางวัลหรือค่าตอบแทนแก่บุคลากร (Remuneration of personnel) ผู้บริหารจัดรางวัลหรือค่าตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานดีขึ้น

2.8 การรวมศูนย์ (Centralization) องค์การจำเป็นต้องมีการประสานงาน การสั่งการ โดยอาศัยส่วนกลาง อย่างไรก็ตามอาจมีความจำเป็นต้องกระจายอำนาจหรือความรับผิดชอบ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และลักษณะงาน การรวมศูนย์จะทำให้สามารถกำหนดศักยภาพของบุคลากรไปในทิศทางเดียวกัน

2.9 สายงานของการบริหาร (Scalar chain) เป็นการกำหนดสายบังคับบัญชาจากเบื้องบนสู่ระดับล่าง ซึ่งจะช่วยกำหนดทิศทางให้มีเอกภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามการที่มีสายงานบริหารยาวเกินไป การสื่อสารก็ย่อมมีอุปสรรค และการตัดสินใจที่ไม่ดี ส่งผลต่อการบริหารจัดการด้วยเช่นเดียวกัน

2.10 การลำดับชั้นการบังคับบัญชา (Line order) เป็นการวางคนให้เหมาะสมกับสายงานเดียวกันได้ เพื่อสะดวกต่อการประสาน กำกับ ติดตามผล

2.11 ความเท่าเทียมกัน (Equity) ผู้บริหารต้องให้ความเท่าเทียมและยุติธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งผลต่อความซื่อสัตย์ และการปฏิบัติงานที่ดี

2.12 ความมีเสถียรภาพของบุคลากร (Stability tenure of personnel) ผู้บริหารต้องคำนึงถึงเสถียรภาพ หรือความมั่นคงในการปฏิบัติงานของบุคลากร การเปลี่ยนแปลงหน้าที่รับผิดชอบบ่อย ๆ ย่อมส่งผลต่อการทำลายขวัญ และประสิทธิภาพ

2.13 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) ผู้บริหารจำเป็นต้องให้ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนได้ริเริ่มสร้างสรรค์ ให้สามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมายมากที่สุด โดยการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมประเมินผล เป็นต้น

2.14 การพัฒนาทีมงาน (Esprit de corps) ผู้บริหารจำเป็นต้องสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือ และการประสานงานที่ดี

องค์ประกอบทั้ง 14 ประการนี้ จะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่ง Gulick and Urwick ได้สรุปเป็นแนวความคิดทางการบริหาร โดยใช้คำย่อว่า “POSDCoRB” ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร การสั่งการ การประสานงาน การรายงาน และการจัดสรรงบประมาณ โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงต้องนำหลักการดังกล่าวนี้ไปประยุกต์ใช้เช่นเดียวกัน เพื่อให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

3. ทฤษฎีการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) เป็นทฤษฎีการบริหารเน้นความสัมพันธ์ของบุคคล ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรหรือผู้บริหารกับผู้ร่วมงาน ผู้ให้ความคิดนี้ ได้แก่ Elton Mayo ให้ความสำคัญกับความรู้สึกที่มีต่อกัน เน้นองค์ประกอบทางด้านสังคมและจิตวิทยา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิต และส่งเสริมความมีชีวิตที่ดี เมโย ได้กล่าวไว้ว่า “คนไม่ได้ถูกแยกให้มีความโดดเดี่ยวลำพัง ซึ่งแสวงหาหรือสนใจแต่รายได้หรือการงาน แต่เขายังต้องเป็นสมาชิกอยู่กับกลุ่ม ต้องการความพึงพอใจจากสังคมอีกด้วย” เมโย ได้สรุปปัจจัยที่สำคัญ และเป็นองค์ประกอบต่อประสิทธิภาพขององค์การไว้ ดังนี้

3.1 ขั้ว (Moral) บุคลากรจะต้องมีขั้วและกำลังใจที่ดีในการทำงาน ผู้บริหารต้องคำนึงถึงขั้วและกำลังใจ โดยการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน

3.2 ระดับความปรารถนา (Level of aspiration) ทุกคนมีความปรารถนาต่อชีวิต เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ตนเองและครอบครัว หรือสังคม ดังนั้น การตั้งความหวังเพื่อพัฒนาไปสู่ความปรารถนาสูงสุด ย่อมเป็นแรงผลักดันให้การปฏิบัติงานมีความสำเร็จ

3.3 ความตระหนักในตนเอง (Self-realization) บุคลากรจะต้องสร้างความตระหนักในบทบาทและหน้าที่ ผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญของทุกคน ทุกส่วน ประกอบกันในองค์การ การรู้และเข้าใจในหน้าที่ของตนเอง จะเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงานร่วมกัน

3.4 ความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) การให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ จะสร้างความผูกพันต่อองค์การมากขึ้น มนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานดี มีความอบอุ่น มีชีวิตชีวา ทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของ ต้องการให้องค์กรที่ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ และไม่ละทิ้งหน้าที่ของตนเอง

3.5 การมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการคิด วางแผนแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ร่วมปฏิบัติ และร่วมประเมินผล การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ก่อให้เกิดความร่วมมือ และก่อให้เกิดผลต่อองค์ประกอบอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้วอีกด้วย

สรุปได้ว่า การบริหารเป็นศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารต้องรู้จักนำมาประยุกต์ให้เหมาะสม เพื่อการพัฒนาองค์การให้ประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งการให้ความร่วมมือของบุคลากรในองค์การในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การบริหารงานวิชาการ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพราะงานวิชาการ เป็นหัวใจของสถานศึกษา ในการช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถ ความนึกคิดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างความรู้ความสามารถ และความเข้าใจในเรื่องการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างดี การบริหารงานวิชาการมีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันหลายประการ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541, หน้า 2) ได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารงาน วิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรม ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

กมล ภูประเสริฐ (2545, หน้า 6) ได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจสถานศึกษา

พัทธ์ธีรา รัตนชัย (2550, หน้า 4) ได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า เป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ถือเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะนำพาให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และเข้าใจขอบเขตของการบริหารงานวิชาการ เป็นอย่างดี รวมทั้งต้องบริหารงานวิชาการให้มีความชัดเจน เนื่องจากงานวิชาการเป็นดัชนีบ่งชี้ถึง มาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2550, หน้า 3) ได้กล่าวถึงความหมายของ การบริหารงานวิชาการไว้ว่า การดำเนินงานโดยการผสมผสานทรัพยากร การจัดกิจกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้แก่นักเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุตาม จุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการคือ กระบวนการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ดังนั้น งานวิชาการเป็นงานหลัก มีความสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสนใจ และใช้เวลาในการบริหารมากกว่างานอื่น ๆ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา

กรมวิชาการ (2547, หน้า 17) ได้กล่าวไว้ว่า งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา ในระดับสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน

ภาวิตา ธาธาศรีสุทธิ (2555, หน้า 164) ได้กล่าวไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ งานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของสถานศึกษา ดังนั้น คุณภาพของผลผลิตขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

การบริหารด้านวิชาการ

ทัสนี วงศ์ยีน (2557, หน้า 4) การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญ ดังนี้ต่อไป

1. ทำให้ผู้บริหารตระหนักเห็นความสำคัญของงานวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษา เพราะความสำเร็จของสถานศึกษาส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
2. ทำให้ผู้บริหารและครูวางแผนพัฒนางานวิชาการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. ทำให้สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนางานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน
4. ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาผู้ปกครอง ชุมชน ในการพัฒนาการเรียนการสอน ตามความต้องการของผู้เรียน และชุมชน

สรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นกระบวนการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการสร้างและการพัฒนา ด้านความรู้ ซึ่งส่งผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อผู้เรียน ดังนั้น งานวิชาการจึงถือเป็นหัวใจสำคัญ ของสถานศึกษา

หลักการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา งานอื่น ๆ มีความสำคัญในลักษณะสนับสนุนงานวิชาการให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการในการบริหารงานวิชาการ เพื่อปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จ ในการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องมีหลักการที่สำคัญ ๆ ดังนี้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2551, หน้า 29) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารเพื่อนำไปสู่ ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัด คือ ผลผลิต และกระบวนการ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับ ของสังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินผล

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหาร ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วม การเสนอแนะ และการพัฒนาในงาน วิชาการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงอาจดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการ วิชาการ โดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจาก การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผล

3. หลักการ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด

3.1 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ เป็นไปตามขั้นตอน และกระบวนการ มีปัญหาและอุปสรรคขณะดำเนินการ สามารถปรับปรุง แก้ไขได้ การมีประสิทธิภาพเน้นกระบวนการ (Process) การใช้กลยุทธ์ และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

3.2 หลักการประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลผลิต (Outcome) ตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้น รวมทั้ง การคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับ

3.3 หลักการประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้เวลาน้อย การลงทุนน้อย การใช้กำลังหรือแรงงานน้อย โดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรบริหาร แต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้น การลงทุนทางวิชาการจึงคำนึงถึงหลักการความประหยัด

4. หลักความเป็นวิชาการ (Academics) หมายถึง ลักษณะที่ควบคุมเนื้อหาสาระของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนการสอน หลักการวัดผลประเมินผล หลักการเทคนิคการศึกษา และหลักการวิจัย หลักการเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการต้องคำนึงถึงการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ทำให้ดีที่สุด นำไปสู่คุณภาพที่คาดหวัง คำนึงถึงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการศึกษา โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายได้รับผิดชอบร่วมกัน ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ คำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความประหยัด การดำเนินทางวิชาการโดยอาศัยหลักการดังกล่าว ย่อมจะสามารถบรรลุความสำเร็จ คือ ความเป็นเลิศทางวิชาการ

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 9) งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งานวิชาการของสถานศึกษาประกอบด้วย งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่งสถานศึกษาจะต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง เรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ครูจะต้องทำหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งงานวิชาการที่ครูจะต้องปฏิบัติ จะประกอบด้วย ภารกิจหลักดังนี้

1. การสร้างและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดทำสาระท้องถิ่น

1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

1.1.2 ศึกษาศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและภูมิภาค ตลอดจนข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

1.1.3 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา

1.1.4 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระหลักสูตรต้นศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 หรือมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1.5 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของ กระทรวงศึกษาธิการ และกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

1.1.6 ขอความเห็นชอบใช้หลักสูตรสถานศึกษาจากคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

1.1.7 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 การจัดสาระการเรียนรู้

1) การกำหนดค่าน้ำหนักและเวลาเรียน

2) การกำหนดรหัสวิชา

3) การกำหนดระดับผลการเรียน

1.1.8 การบูรณาการภายในและระหว่างสาระการเรียนรู้ การบูรณาการ เฉพาะเรื่อง ตามลักษณะสาระการเรียนรู้ การบูรณาการที่สอดคล้องกับวิถีของผู้เรียน

1.1.9 ประเมินผลการใช้หลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

1.2 การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น หมายถึง รายละเอียดของข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้ง เนื้อหา องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ เช่น สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ประวัติความเป็นมา สภาพเศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพอิสระ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ตลอดจนสภาพปัญหาและสิ่งที่ควร ได้รับการถ่ายทอดพัฒนา ในชุมชนและสังคมนั้น ๆ ที่สถานศึกษากำหนด การจัดประสบการณ์ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งมีแนวทางในการจัดทำสาระท้องถิ่น ดังนี้

1.2.1 ศึกษากรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดไว้

1.2.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทราบจุดเน้นหรือประเด็นปัญหาสำคัญ ที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ หรือกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียน

1.2.3 ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและนักเรียน เพื่อนำมาเป็น ข้อมูลในการจัดทำสาระท้องถิ่น

1.2.4 ดำเนินการจัดทำสาระท้องถิ่นในลักษณะ

1) จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติม

2) ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมเสริม หรือบูรณาการ

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ แบบบูรณาการ

1.1 วิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหา

1.2 มาตรฐานการเรียนรู้

1.3 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.4 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

2. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่านและใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

4. ปูทางฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงปรารถนา มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรม

5. จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

6. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสานความร่วมมือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

7. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเป็นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วม

8. ส่งเสริมให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (วิจัยในชั้นเรียน)

9. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลาย และต่อเนื่อง เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

10. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่

10.1 กิจกรรมแนะแนว

10.1.1 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

10.1.2 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบันทึก และสื่อการสอน

10.1.3 ให้คำปรึกษาการแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาตนเอง

10.1.4 ให้คำปรึกษาการศึกษาต่อและแนะนำอาชีพ

10.2 กิจกรรมนักเรียน

10.2.1 สนับสนุนใ้ถือฤตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

10.2.2 ส่งเสริมตามความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ความต้องการ

ของผู้เรียน

10.2.3 ส่งเสริมการทำประโยชน์ต่อสังคม

10.2.4 ส่งเสริมการฝึกทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

10.2.5 จัดกิจกรรมการเรียนรู้และจัดหาวัสดุอุปกรณ์

10.2.6 จัดทำแผนการจัดกิจกรรม แบบบันทึกรายงานผล

การวัดผลและประเมินผล

1. การกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผล

1.1 ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำระเบียบวัดและประเมินผล โดยการมีส่วนร่วม
ของทุกฝ่าย

1.2 พิจารณายกร่างระเบียบวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

1.3 ประชาพิจารณ์โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.4 เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ

1.5 ประกาศใช้ระเบียบ

1.6 ปรับปรุง พัฒนา แก้ไขให้เหมาะสมสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2. การจัดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.1 การประเมินผลการเรียนรู้ตาม 8 กลุ่มสาระ

2.1.1 ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงพื้นฐาน
ของผู้เรียน

2.1.2 ดำเนินการประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงพื้นฐานของผู้เรียน

2.1.3 ประเมินผลระหว่างเรียน หลังการเรียน และปลายปี เพื่อนำผลไปตัดสิน
การผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และตัดสินผลการเรียนรายวิชา

2.1.4 เลือกวิธีการประเมิน เครื่องมือการประเมินอย่างหลากหลาย เน้นการประเมิน
สภาพจริง ครอบคลุมสาระ และเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน

2.1.5 ช่อมเสริม ปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน
และส่งเสริมผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินให้พัฒนาสูงสุดเต็มความสามารถ

2.1.6 การตัดสินการผ่านรายวิชาตามเกณฑ์ การผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนด และประเมินให้ระดับผลการเรียนจากคะแนนการประเมินการผ่านผลการเรียนที่คาดหวังทุกข้อร่วมกัน

2.1.7 จัดซ่อมเสริม และเรียนซ้ำรายวิชาที่ไม่ผ่านการตัดสินผลการเรียนและให้เรียน

2.1.8 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการประเมินและตัดสินผลการเรียน

2.2 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.2.1 ครูผู้ควบคุมกิจกรรมเป็นผู้ประเมิน และตัดสินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายกิจกรรม

2.2.2 ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน 2 ด้าน คือ การผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยพิจารณาจากจำนวนเวลาเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

2.2.3 ตัดสินผลการปฏิบัติกิจกรรมเป็น 2 ระดับ คือ ผ่านและไม่ผ่าน โดยผู้ได้รับการตัดสินให้ผ่าน จะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ด้าน

2.2.4 ประเมินและตัดสินกิจกรรมการผ่านช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.3 การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.3.1 ร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาจากผู้เกี่ยวข้อง

2.3.2 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา

2.3.3 กำหนดแนวการดำเนินการเป็นรายคุณธรรม โดยประเมินทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

2.3.4 ดำเนินการประเมินและสรุปผลเป็นรายปี

2.3.5 การประเมินให้ผู้เรียนทราบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

2.3.6 ประเมินผ่านช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.4 การประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนเกณฑ์แนวทางการประเมินและการซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผลช่วงชั้น

2.4.1 ร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการกำหนดมาตรฐาน

2.4.2 ประกาศแนวทางและวิธีการประเมิน

2.4.3 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน

2.4.4 ดำเนินการประเมินปลายปีและประเมินผ่านช่วงชั้น

- 2.4.5 ผู้บริหารอนุมัติผลการประเมิน
- 2.5 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ
 - 2.5.1 เตรียมตัวผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะรับการประเมิน
 - 2.5.2 เตรียมตัวบุคลากร สถานที่ และอำนวยความสะดวกในการรับการประเมิน
 - 2.5.3 สร้างความตระหนักความเข้าใจ และความสำคัญแก่ครูและผู้เรียน
 - 2.5.4 นำผลการประเมินมาพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษา
- 3. การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล
 - 3.1 เข้ารับการอบรมพัฒนาการจัดสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล เพื่อให้ครู
ได้มีความรู้ความเข้าใจ
 - 3.2 จัดสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับผลการเรียนที่คาดหวัง
(มาตรฐานชั้นปี) สารการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้ และสภาพผู้เรียน
 - 3.3 นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการสร้างเครื่องมือ และใช้เป็นเครื่องมือวัดผล
และประเมินผล
- 4. พัฒนา ปรับปรุงให้มีคุณภาพและมาตรฐาน
 - 4.1 งานทะเบียน
 - 4.1.1 ดำเนินการลงทะเบียน กรอกข้อมูลประวัติของนักเรียนในทะเบียน
ตามระเบียบ
 - 4.1.2 ออกเลขประจำตัวให้กับนักเรียนใหม่ทุกคน
 - 4.1.3 รับมอบตัวนักเรียนและดำเนินงานเรื่องการย้ายเข้าและย้ายออก
ของนักเรียนในช่วงระหว่างปีการศึกษา
 - 4.1.4 สรรวจรายชื่อนักเรียนทุกระดับชั้น และจัดทำรายชื่อให้ถูกต้อง และเป็น
ปัจจุบัน
 - 4.1.5 การจัดทำรายงานข้อมูลสถิติเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน
 - 4.1.6 ประสานงานกับกลุ่มที่ดูแลนักเรียนเพื่อแจ้งการเปลี่ยนแปลงรายชื่อ/
จำนวนนักเรียน
 - 4.1.7 ดำเนินการย้ายลาออกการเปลี่ยนแปลงทะเบียนนักเรียน
 - 4.1.8 งานเกี่ยวกับการจัดทำขออนุมัติ และรายงานผลการเรียนของนักเรียน

4.1.9 งานเกี่ยวข้องกับการจัดทำ และบริการเอกสาร หลักฐานทางการเรียน ของนักเรียน เช่น รบ. ต่าง ๆ หลักฐานผลการเรียน ประกาศนียบัตร รวมทั้งหนังสือรับรอง ผลการเรียนทุกประเภท

4.1.10 ตรวจสอบความผูกพันของนักเรียนต่อฝ่ายหมวดงานอื่น ๆ ก่อนออก หลักฐานทางการเรียนให้

4.1.11 งานเก็บรักษาและรวบรวมสถิติข้อมูลผลการเรียนของนักเรียน รวมทั้ง เผยแพร่ และรายงานผู้เกี่ยวข้อง

4.1.12 เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับโปรแกรม OBEC

4.1.13 งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5. การเทียบโอนผลการเรียน

5.1 ประสานการจัดการวัดผลประเมินผลระดับสถานศึกษา

5.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน จัดทำมาตรฐาน กรอบ และเกณฑ์การประเมิน เพื่อการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา

5.1.2 จัดทำแผนการวัดผลและประเมินผล สร้างเครื่องมือแบบฟอร์มต่าง ๆ ในการดำเนินการเทียบโอน

5.1.3 จัดและดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐาน

5.1.4 ประกาศผลการเทียบโอนผลการเรียน

5.2 เทียบโอนผลการเรียนจากการย้ายที่เรียนจากสถานประกอบการจากพื้นฐาน การประกอบอาชีพ

5.2.1 พิจารณาหลักฐานการศึกษาแสดงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน

5.2.2 พิจารณาจากความรู้และประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริง โดยการทดสอบ

5.2.3 จัดทำทะเบียนขอเทียบโอน ระเบียบผลการเรียน และออกหลักฐาน การเรียน/การเทียบโอน

6. การตัดสินและอนุมัติผลการเรียนผ่านช่วงชั้น

6.1 นายทะเบียนของสถานศึกษาตรวจสอบข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียนที่มีคุณสมบัติ ครบถ้วนตามเกณฑ์การจบช่วงชั้นของสถานศึกษา

6.2 จัดทำบัญชีรายชื่อผู้เรียนที่จบช่วงชั้น พร้อมตรวจทานความถูกต้องไม่ให้มี ข้อผิดพลาดใด ๆ ทั้งสิ้น

6.3 เสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ เพื่อให้เห็นชอบ

6.4 ผู้บริหารสถานศึกษาออกคำสั่งแต่งตั้งผู้จัดทำเอกสารรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.3) ประกอบด้วย ผู้เขียน ผู้ทาน ผู้ตรวจ และมีนายทะเบียนเป็นหัวหน้า

6.5 ผู้บริหารอนุมัติผลการเรียน โดยลงนามในเอกสารรายงานผู้สำเร็จการศึกษา

6.6 จัดส่งเอกสารให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7. การออกหลักฐานแสดงผลการจบการศึกษา

การจัดทำเอกสารประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7.1 ระเบียบแสดงผลการเรียน (ปพ.1)

7.2 หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ปพ.2)

7.3 แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.3)

7.4 แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ปพ.4)

7.5 เอกสารบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5)

7.6 เอกสารรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.6)

7.7 ใบรับรองผลการศึกษา (ปพ.7)

7.8 เอกสารระเบียบสะสม (ปพ.8)

7.9 สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ (ปพ.9)

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1. ศึกษาและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์วิจัย และการนำผลการวิจัย มาใช้ในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

2. ศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

3. ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และเป็นแนวทางการแก้ปัญหาคุณภาพ การเรียนรู้ของผู้เรียน

4. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและผลงานวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพนักเรียนในความรับผิดชอบ

5. สร้างเครือข่ายในการศึกษา วิเคราะห์วิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งภายใน สถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และส่วนกลาง

6. ดำเนินการวิจัย ประเมินผลเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

1. ศึกษา สํารวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา การจัดหา การเลือก การใช้ และการประเมิน คุณภาพสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อใช้จัดการเรียนการสอนและ

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติ และเด็กพิการเรียนร่วม

2. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างหลากหลาย เพื่อใช้ในการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ

3. เลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการ จากคณะกรรมการ ของสถานศึกษา คณะกรรมการของ สพท. และหรือกระทรวงศึกษาธิการแล้ว โดยดำเนินการ คัดเลือกในรูปของคณะกรรมการ และประเมินการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ

4. ผลิตพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งประเมินคุณภาพสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อเลือกใช้ประกอบการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

5. มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา

6. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนา และแลกเปลี่ยนการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย สำหรับใช้จัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการ กับสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาผู้ปกครององค์กรในท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ

7. ประเมินผลการผลิตจัดหา พัฒนา และใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อย่างต่อเนื่อง

8. เผยแพร่สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ครูผลิต และพัฒนาให้เพื่อนครู สถาบันการศึกษาทั้งภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษาได้ใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1. สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทั้งในและนอกสถานศึกษา ทั้งในเขตพื้นที่และนอกเขตพื้นที่การศึกษา ที่สถานศึกษาสังกัด

2. จัดทำเอกสารรวบรวมเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู บุคลากร ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน สถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาบริเวณใกล้เคียง

3. มีส่วนร่วมในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาให้เกิด องค์ความรู้

4. ประสานความร่วมมือ วางแผนกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน ที่จัดการศึกษา โดยส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่แต่ละแหล่งมีเพื่อใช้ประโยชน์ให้เกิด การเรียนร่วมกัน

5. มีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนให้เพื่อนครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา สถานศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น

การนิเทศการศึกษาภายใน

1. ศึกษาระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
 - 1.1 ร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา
 - 1.2 ร่วมวางแผนนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา
 - 1.3 จัดทำเครื่องมือนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน
2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนตามที่ได้รับมอบหมาย
 - 2.1 สร้างความตระหนักความรู้ความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง
 - 2.2 กำหนดปฏิทินการนิเทศ
 - 2.3 ดำเนินการนิเทศตามแผน
3. ประเมินผลระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
 - 3.1 ตั้งคณะกรรมการประเมินผลการนิเทศ
 - 3.2 จัดทำเครื่องมือประเมินผลการนิเทศ
 - 3.3 ประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง
4. ประสานงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา
 - 4.1 ขอความร่วมมือเป็นวิทยากร พัฒนาผู้นิเทศเกี่ยวกับความรู้และทักษะการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอน และการสร้างเครื่องมือนิเทศ
 - 4.2 ขอความร่วมมือประเมินระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา
 - 5.1 รวบรวมข้อมูลสถานศึกษาที่จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาดีเด่น
 - 5.2 ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาดีเด่น
 - 5.3 พัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยหัวหน้ากลุ่มสาระและผู้บริหารแบบกัลยาณมิตร หรือระหว่างครูผู้สอน ศึกษาศานการณโลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลงเพื่อเชื่อมโยงกับองค์ความรู้ และประสบการณ์เดิม
 - 5.4 ปรับปรุง พัฒนาองค์ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง จนเกิดผลดีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้
 - 5.5 แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ระหว่างครูกลุ่มสาระ สถานศึกษาหรือสถาบันอื่น ๆ

การแนะแนวการศึกษา

การแนะแนวการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมการเรียนที่ดี และเป็น การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านความประพฤติ ตลอดจนการให้ข้อมูลทางการศึกษาต่อ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเป็นพลเมืองดี และเป็นสมาชิกของสังคม โดยจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตน

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษา ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนว และการช่วยเหลือนักเรียน
2. จัดระบบงานและโครงสร้างองค์การแนะแนวและดูแลนักเรียนของสถานศึกษา โดยจัดระบบและโครงสร้างองค์การให้ชัดเจน
3. สร้างความตระหนักให้ครูทุกคน โดยให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนว และการช่วยเหลือนักเรียน
4. ส่งเสริมและพัฒนาครูให้ครูมีความรู้เพิ่มเติม โดยให้ครูมีความรู้ทางจิตวิทยา และการแนะแนว และการช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน
5. คัดเลือกครูทำหน้าที่แนะแนว โดยคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และบุคลากรที่เหมาะสมทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และคณะอนุกรรมการแนะแนว
6. ลงมือปฏิบัติ โดยดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินการแนะแนว ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ
7. ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน
8. ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ องค์การภาครัฐและเอกชน บ้าน ศาสนสถาน และชุมชน ในลักษณะเครือข่ายการแนะแนว
9. เชื่อมโยงระบบ โดยเชื่อมโยงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กฎกระทรวงกำหนด ดังนี้
 - 1.1 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
 - 1.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

1.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปี

1.4 การดำเนินงานตามแผน

1.5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาประจำปี

1.6 การประเมินคุณภาพการศึกษา

1.7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

1.8 จัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ยึดหลักการการมีส่วนร่วมของชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. จัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

3. แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยมีหน้าที่ดังนี้

3.1 กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

3.2 กำกับ ติดตาม ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3.3 เสนอสถานศึกษาแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้ (รายงานประจำปี) กำหนดอำนาจและหน้าที่ไว้ในคำสั่งแต่งตั้ง พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้รับทราบอย่างทั่วถึง

4. สร้างความตระหนัก เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

5. บุคลากรภายในสถานศึกษาร่วมจัดทำแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อการยอมรับ และยึดถือปฏิบัติร่วมกัน

6. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีข้อมูลสารสนเทศครอบคลุมภารกิจ และสามารถแสดงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ของการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างพอเพียง ถูกต้อง ชัดเจน เป็นปัจจุบัน และสามารถจัดเก็บเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

7. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถเพิ่มเติมเฉพาะในส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้

8. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ โดยควรคำนึงและครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

8.1 เป็นแผนที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็นของสถานศึกษา
 อย่างเป็นระบบ

8.2 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ผลผลิต และสภาพความสำเร็จ
 ของการพัฒนา

8.3 กำหนดวิธีการดำเนินงาน กลยุทธ์ที่มีหลักวิชา ผลวิจัยหรือข้อมูลเชิงประจักษ์
 ที่อ้างอิงได้ และสามารถนำไปสู่เป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ได้

8.4 กำหนดแหล่ง/หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนและเกี่ยวข้องในแต่ละด้าน

8.5 กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบ และการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 ชุมชน ไว้ให้ชัดเจน

8.6 กำหนดแผนการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

9. จัดทำแผนการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานผลการดำเนินงานตามแผน

10. ดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพ/แผนกลยุทธ์

11. ดำเนินการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานผลการดำเนินงาน
 ตามแผนพัฒนาคุณภาพ/แผนกลยุทธ์

12. ประเมินผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าของการพัฒนาสถานศึกษา
 ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

13. จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี เสนอ (รายงานประจำปี)
 หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า ขอบข่ายงานด้านวิชาการของสถานศึกษามีความสำคัญในการพัฒนา
 และการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และทุกงานเป็นงานที่ต้องมีระบบ มีโครงสร้าง
 และมีความเป็นระเบียบแบบแผนที่มีการกำหนดไว้ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพื่อเป็นแบบแผน
 ในการดำเนินงานของสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีความสำคัญที่สุดในการนำหลักการ
 และนโยบายของการจัดการศึกษาไปดำเนินการให้เป็นรูปธรรม และมีคุณภาพ การจัดการศึกษา
 จะเกิดผลดีมีคุณภาพตามจุดประสงค์ที่วางไว้ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มีผลบังคับให้กระทรวงศึกษาธิการปรับโครงสร้างองค์กรใหม่
 โดยมีสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ
 ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติ คือ ตั้งแต่อนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 (สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 28-121) ดังนั้น สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดขอบข่ายภารกิจการศึกษาของชาติ โดยมีการกระจายอำนาจการบริหารงานการศึกษา 4 ด้าน ให้สถานศึกษา ดังนี้

1. งานวิชาการ
2. งานงบประมาณ
3. งานบุคลากร
4. งานบริหารทั่วไป

การบริหารงานวิชาการมีหลักการแนวคิดในการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังนี้

1. หลักการแนวคิด

1.1 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาเอง ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และความต้องการของชุมชน สังคม อย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และสมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร

1.2 จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด

1.3 ให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร โดยให้ชุมชน และสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดขอบข่ายและเนื้อหาของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4 จัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีมาตรฐาน โดยจัดให้มีตัวชี้วัดคุณภาพการจัดทำหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ และตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาทุกระดับชั้น ทั้งระดับเขตพื้นที่ และระดับสถานศึกษา

2. ขอบข่ายและภารกิจ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการกระจายอำนาจขอบข่าย และภารกิจให้สถานศึกษา 12 งาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 6-7) ดังนี้

- 2.1 งานการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2.2 งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 2.3 งานการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน
- 2.4 งานการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.5 งานการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา
- 2.6 งานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 2.7 งานการนิเทศการศึกษา

- 2.8 งานการแนะแนวการศึกษา
- 2.9 งานการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน
- 2.10 งานการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 2.11 งานการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการในสถาบันอื่น ๆ
- 2.12 งานการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน ครอบครัว และองค์กรการศึกษาอื่น ๆ

คุณลักษณะของผู้บริหารด้านวิชาการ

ธเนศร์ กามาต (2556, หน้า 2) กล่าวไว้ว่า คุณภาพของการศึกษาขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการและการดำเนินการของโรงเรียน เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สัมผัสกับตัวนักเรียน ผู้รับการศึกษาโดยตรง ซึ่งมีความสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 7) มาตราที่ 22 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จทางด้านจัดการศึกษา รวมไปถึงการประกันคุณภาพการศึกษานั้น องค์ประกอบสำคัญของความสำเร็จในอันดับต้น ๆ คือ พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้แสดงออกกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดการยอมรับและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหาร ด้วยความพึงพอใจ เพราะความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรย่อมทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้วางไว้ นั่นคือ ผู้เรียนมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มนุษย์จะเป็นบุคคลที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้นได้นั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการ คือ ผู้บริหารโรงเรียน การศึกษาเป็นงานที่มีความละเอียดอ่อน ทั้งมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคน และรวมถึงการพัฒนาประเทศ ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่รอบรู้ และติดตามความเคลื่อนไหวต่าง ๆ อยู่เสมอ เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำของสถานศึกษาในการจัดการงานต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 และบัญญัติให้สถานศึกษาเป็น “นิติบุคคล” ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ นับเป็นการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน และจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ โดยได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา

ทางด้านวิชาการ งบประมาณการ บริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป ยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การจัดองค์กรที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนที่จัดบริการสาธารณะ ย่อมจะมีอิสระในการบริหาร ทางด้านทรัพยากรบุคคล และอำนาจหน้าที่ในกรอบที่กฎหมายให้อำนาจไว้

การมีกฎหมายกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะทำให้ สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติโดยรวม อย่างไรก็ตาม การจะบริหารสถานศึกษาที่มีสถานภาพเป็นนิติบุคคลให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ดังกล่าว มีแนวทางหรือเงื่อนไขที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึง ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 9)

1. รวบรวมและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน
2. วางแผนและดำเนินงานตามที่วางแผนไว้
3. ศึกษากฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง
4. การบริหารและการตัดสินใจโดยองค์คณะบุคคล
5. จัดระเบียบบัญชีให้ครบถ้วนถูกต้อง

เงื่อนไขทั้ง 5 ประการดังกล่าว เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องมี หรือจัดให้มีขึ้น เพื่อให้การบริหารและการจัดมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามเจตนารมณ์ของการกำหนดให้ สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล นโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นระดับที่สำคัญต่อประเทศ และเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เป็นการ จัดประสบการณ์ด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณค่าที่จำเป็นต่อชีวิต ซึ่งได้แก่ ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการสื่อสารทางการพูด และการเขียน ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ด้วยเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ ตลอดจนมีความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่จะใช้ในการดำรงชีวิต นโยบายของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ รัฐจะจัดไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงให้กับทุกคน อย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ด้วยหลักการการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน และการใช้นวัตกรรมตลอดจนรูปแบบที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับสภาพความแตกต่างของแต่ละบุคคล และความแตกต่างของท้องถิ่น และจัดการศึกษา

การบริหารจัดการศึกษานั้น จำเป็นต้องดำเนินการตามหลักการ หรือแนวทาง ธรรมชาติบาล จึงจะเป็นการบริหารจัดการที่ดี และสอดคล้องกับแนวโน้ม สภาพ ปัญหา และความต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ นำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร

หรือหน่วยงาน และเป็นหลักประกันความสำเร็จในการบริหารจัดการ ทั้งนี้เพราะ “ธรรมาภิบาล” เป็นการบริหารจัดการที่ดี สามารถสร้างประโยชน์และความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (สนธิรัก เทพเรณู, อรพินธ์ สอนสลั๊บ และประสิทธิ์ สาหร่ายสุวรรณ, 2548, หน้า 35) การบริหารจัดการศึกษาตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีสาระสำคัญบางส่วน ดังนี้

1. กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากร เพื่อการศึกษา ส่งเสริม และประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬา เพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา และราชการอื่น ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวง หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

2. การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงให้มีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภา หรือในรูปคณะกรรมการ จำนวน 4 องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อพิจารณา ให้ความเห็น หรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามกฎหมายกำหนด

3. สภาการศึกษา มีหน้าที่

3.1 พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ

3.2 พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผน

3.3 พิจารณาและเสนอแนะนโยบายและแผนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา

3.4 ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษา

3.5 ให้ความเห็นหรือคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายและกฎกระทรวง

4. คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัด

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 บัญญัติไว้ว่า “สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล” เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง ในความเป็นนิติบุคคลของโรงเรียน การบริหารจัดการจะเป็นไปด้วยดี มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยหลักการของธรรมาภิบาล ซึ่งการใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่เหมาะสม และมีแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียน ที่สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการ และการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ควรมีคุณสมบัติหลายอย่าง เช่น มีคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการศึกษา มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรที่องค์การวิชาชีพรับรอง มีมาตรฐานวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม

สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำในการบริหารจัดการศึกษา ต้องใช้หลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวทางในการบริหาร ซึ่งสถานศึกษานับเป็นองค์กรหลักที่สำคัญยิ่งในสังคม ที่จำเป็นต้องได้รับการปฏิรูปให้มีการบริหารจัดการที่ดีกว่าเดิม เพื่อให้การดำเนินการตามมาตรฐานด้านการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข สอดคล้องกับสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ทักษะของผู้บริหาร

ทักษะนั้นเป็นสิ่งที่ต้องมีในการปฏิบัติงาน ภาษาจะเกิดขึ้นได้ด้วยการค้นคว้าหาความรู้ และมีความสนใจที่จะเรียนรู้ในสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบต่าง ๆ พร้อมทั้งนำมาศึกษาและประยุกต์ใช้ หากคาดหวังจะให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลแล้ว จำเป็นที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความชำนาญเป็นอย่างดีในสิ่งที่ตนปฏิบัติ ในทำนองเดียวกัน ผู้บริหารที่ดีมีความสามารถในการบริหารงานจำเป็นจะต้องมีทักษะในการเป็นผู้นำ การบริหารงานนั้นจึงจะประสบผลสำเร็จด้วยดี

ความสำเร็จของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถพิจารณาได้จากประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้น ๆ องค์ประกอบของความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหาร ได้แก่ ทักษะการบริหาร ซึ่งเกิดจากการนำความรู้ความชำนาญ มาดำเนินการจนเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ Robert L. Katz (1955, pp. 33-34) โดยได้ศึกษา และวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ

สรุปได้ว่า นักบริหารที่ประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับทักษะพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่

1. ทักษะด้านเทคนิค (Technical skills) หมายถึง เครื่องมือและเทคนิควิธีการในการทำกิจกรรมด้วยความคล่องแคล่ว มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และความชำนาญ

2. ทักษะด้านมนุษย (Human skills) หมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะด้านมนุษยช่วยให้ผู้บริหารทำงานกับปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มคน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร

3. ทักษะด้านมโนภาพ (Conceptual skills) หมายถึง ความสามารถในการสื่อสาร สิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน สามารถมองเห็นองค์กรในภาพรวม เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างงาน ด้านต่าง ๆ ในองค์กร หรือหน่วยงานได้อย่างชัดเจน

ต่อมา Drake and Roe (1986, p. 30) ได้เสนอแนะว่า ทักษะที่จำเป็นในการบริหาร สถานศึกษา หรือโรงเรียนนั้น ควรมี 5 ทักษะ โดยเพิ่มจากทฤษฎี 3 ทักษะ ของ Robert L. Katz ซึ่งทักษะที่เพิ่มขึ้น คือ ทักษะด้านการศึกษา (educational and instructional skills) หมายถึง ความเป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสอนและการเรียน มีภูมิรู้และเป็น นักวิชาการที่ดีในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และทักษะด้านความรู้ความคิด (Cognitive skills) หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถที่จะพัฒนาได้ และเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้าง ทักษะในด้านต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถเป็นผู้นำทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพได้ ถ้าปราศจากความรู้ และไม่สามารถใช้ความรู้ในทางที่มีความหมายได้อย่างสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่พัฒนาจะบริหารงานให้สำเร็จผลนั้น จำเป็นจะต้องมี ทักษะ การฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ เพื่อการบริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพ

คุณลักษณะของผู้บริหารด้านวิชาการ

ปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ในโรงเรียน คือ ระบบการบริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีศาสตร์และศิลป์ ในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย ที่ตั้งไว้

นวลอนงค์ อุชุกภาพ (2556, หน้า 253) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารด้านวิชาการ ดังนี้

1. ด้านประสบการณ์ (experience) เกิดขึ้นจากการเรียนรู้และการฝึกฝนจากการลงมือ ปฏิบัติ พร้อมทั้งการเห็นการปฏิบัติงานของผู้อื่น จนทำให้เกิดการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม นำไปสู่การปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จ

1.1 ความเชี่ยวชาญ เกิดจากการแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ในการบริหาร สถานศึกษามาเป็นฐานในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมาย

1.2 ความรอบรู้ เกิดจากองค์ความรู้จากการศึกษา จากการสังเกต การสังเคราะห์ และการวิเคราะห์บริบททั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการบริหารให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

1.3 การเปลี่ยนแปลงสถานศึกษา มีอิทธิพลที่สำคัญที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมด้านบรรยากาศการทำงาน และการสร้างศักยภาพให้กับผู้เรียน กล่าวคือ ช่วยให้งานวิชาการซึ่งเป็นงานหลักสำเร็จ

1.4 การถ่ายทอดความรู้ มีความสำคัญเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ เป็นงานที่ทำทลายความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติ เพื่อวางแผนการบริหารงานสู่การถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากร

2. ด้านภาวะผู้นำ (Leadership) มีอิทธิพลและเป็นพลังที่ช่วยสร้างแรงจูงใจ สร้างมนุษยสัมพันธ์ และสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

2.1 การชี้้นำให้บุคลากรร่วมมือปฏิบัติงาน การชี้้นำได้นั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจจุดหมายการดำเนินงาน เพื่อให้บุคลากรได้ร่วมมือปฏิบัติงาน

2.2 สื่อสารและสั่งการให้บุคลากรปฏิบัติงาน การสร้างความเข้าใจให้บุคลากรได้รับรู้กระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษา มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เช่น แผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่ง Kerin, Harley and Rudelius (2009) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า ผู้นำต้องมีความสามารถ 3 ประการ คือ 1) ความสามารถวินิจฉัย (Diagnosing) เพื่อสร้างความเข้าใจสภาพการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน ตลอดจนสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อนำไปสู่การบริหารงานในเชิงรุกพร้อมเตรียมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง 2) ความสามารถปรับตัว (Diagnosing) เพื่อปรับพฤติกรรมการทำงานให้เหมาะสมกับสิ่งที่มุ่งหวังให้สำเร็จ และ 3) ความสามารถสื่อสาร (Communication) เพื่อสร้างความเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ นำไปสู่การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ให้มีประสิทธิผล เพื่อให้บุคคลอื่นเข้าใจยอมรับ และนำไปสู่การบรรลุสิ่งที่ต้องการ

2.3 จูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงาน เพื่อกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทุ่มเทการทำงานด้วยความเต็มใจและเต็มศักยภาพ ภายใต้ความต้องการและเป้าหมายของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อช่วยการบริหารสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย และความสำเร็จขององค์การ

2.4 การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นพลังการทำงานและการดำเนินชีวิตที่มีความสุข

3. ด้านบุคลิกภาพ (Personality) มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในการเป็นตัวตนของผู้บริหารสถานศึกษา

3.1 กล้าเผชิญกับปัญหา มีความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาต้องกล้าเผชิญกับปัญหา มีความอดทนต่อความยากลำบาก และอุปสรรคที่เกิดขึ้น

3.2 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

3.3 ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และความยุติธรรมในการทำงานจะเป็นพื้นฐานที่ช่วยให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกัน ร่วมมือทำงานด้วยความราบรื่น สร้างความเข้าใจอันดี และมีความรักใคร่กัน อันเป็นปัจจัยที่ช่วยเพิ่มผลผลิต และเป็นเครื่องมือที่ช่วยแก้ปัญหา และขจัดความขัดแย้งได้

3.4 มีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกล ช่วยสร้างความเชื่อถือและความศรัทธาในตัวผู้บริหารสถานศึกษา หากผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเฉียบแหลม จะช่วยโน้มน้าวบุคลากรให้ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ทิศทางที่วางแผนไว้ สร้างความเป็นเลิศในการดำเนินงานทุก ๆ ด้าน

3.5 มีความกระตือรือร้น ช่วยสร้างเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ และยังช่วยให้การปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษามีความกระตือรือร้นเช่นเดียวกัน

3.6 มีความมุ่งมั่นในการบริหารงาน แสดงถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ มีความเพียรพยายาม ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนด

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้นำขององค์กร ซึ่งต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน ที่ต้องมีประสบการณ์ในการทำงาน มีภาวะผู้นำสามารถเป็นผู้นำบุคลากรในการทำงานได้ในทุกเรื่อง และมีบุคลิกภาพที่ดี เพื่อความเคารพและศรัทธาของบุคลากร และองค์ประกอบที่กล่าวมาเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารตามที่ได้กำหนดไว้

Goldhammer, et al. (1971, อ้างอิงใน Sergiovanni 1987, pp. 76-77) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล มีคุณลักษณะ 8 ประการ ดังนี้

1. ไม่ได้ตั้งใจเป็นผู้บริหารตั้งแต่แรก แต่ได้รับการส่งเสริมให้เป็นผู้บริหารจากหัวหน้าเมื่อเข้าสู่วงการมีความตั้งใจเป็นเพียงครูสอนธรรมดาเท่านั้น

2. มีความศรัทธาต่อผู้เรียนอย่างจริงจัง ไม่ได้มีอคติและวิจารณ์เด็กไม่เรียนหนังสือ และปัญหาความประพฤติของเด็ก และคิดว่าเป็นสิ่งที่สถานศึกษาตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ไข ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเน้นความรับผิดชอบต่อการแก้ปัญหาของนักเรียน

3. มีความสามารถทำงานกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ มีความภูมิใจในตัวเอง และยอมรับว่าตัวเองเป็นผู้เสียสละ มีความสามารถ มีความเชื่อมั่น และรู้จักใช้กระบวนการกลุ่มได้ดี รับฟังความคิดเห็นของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน

4. เป็นผู้เด็ดขาดในการหาการยอมรับความต้องการของสถานศึกษา

5. มีความกระตือรือร้นและยอมรับความรับผิดชอบของตน

6. มีความมุ่งมั่นต่อการศึกษา สามารถแยกข้อแตกต่างระหว่างเป้าหมายของการศึกษาในระยะสั้น และระยะยาว

7. เป็นผู้รู้จักปรับตัว สามารถเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นทันที และลงมือเดินตามเส้นทางใหม่อย่างปลอดภัย

8. เป็นนักยุทธศาสตร์ที่สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ และวางแผนวิธีการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์นั้น

สรุปได้ว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ต้องเป็นผู้มีความสนใจสิ่งรอบ ๆ ตัว สิ่งใหม่ ๆ เพื่อรับมือและปรับตัวในการบริหารจัดการ นอกจากนี้ยังต้องมีภาวะผู้นำทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จ

Starratt (อ้างอิงใน Sergiovanni, 1987, pp. 76-77) มีแนวคิดว่า ผู้บริหารนอกจากเป็นผู้มีทักษะในการบริหารแล้ว ยังต้องมีความเป็นผู้นำที่สนใจในสิ่งที่เป็นไปได้ และเป็นสิ่งที่ตนเองและผู้อื่นต้องการให้บรรลุ และมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความสำคัญของสิ่งที่กำลังปฏิบัติอยู่ขณะนั้น ผู้นำเป็นผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมองการด้วยกำลังกาย และกำลังใจอย่างมาก และนำเอาความเข้มข้น (Intensity) ในความต้องการปณิธานหรือความมุ่งมั่น และความกระตือรือร้นไปสู่ผู้บริหารที่เป็นผู้นำ นอกจากนี้ ผู้นำยังเป็นผู้นำความคิดใหม่ ๆ และความเชื่อในการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์มาสู่องค์กรด้วย ดังนั้น เมื่อพิจารณาจุดเด่นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ (Vision) ความเข้มข้น (Intensity) และความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ผู้นำมีคุณลักษณะแตกต่างจากบุคคลอื่นที่ไม่เป็นผู้นำ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ปฏิบัติงานภายใต้เหตุการณ์และกิจกรรม ผู้นำสามารถหาความหมาย และค่านิยมที่ลึกซึ้งในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และกิจกรรมที่กำลังทำ สามารถรวมพื้นฐานในความหมายของการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวันภายในองค์การ

2. เป็นผู้นำความรู้การแสดงละครชีวิตจริงสู่สถานศึกษา ผู้นำมองเห็นสิ่งสำคัญของสิ่งที่กลุ่มกำลังทำอยู่และทำได้ มองเห็นความเป็นไปได้ของการแสดงที่เกี่ยวข้อง และกระตุ้นบุคลากรเพื่อให้ไปไกลเกินกว่างานกิจวัตรได้ และหลุดออกไปจากเป้าหมายเดิมสู่สิ่งที่มีชีวิตชีวาและตื่นเต้นมากขึ้น

3. สื่อสารความรู้สึกต่อวิสัยทัศน์เป็นคำพูด หรือตัวอย่างได้ สามารถใช้ภาษา และสัญลักษณ์ที่เข้าใจง่าย แต่ยังไม่สื่อความรู้สึกที่ตื่นเต้น ความเป็นต้นความคิด และความใหม่เอี่ยม หรือเป็นนวัตกรรมได้ด้วย

4. ผู้นำให้โอกาสผู้อื่นมีวิสัยทัศน์ ประสบการณ์เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ และความรู้สึกต่อเป้าหมายของตนเอง และแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ความรู้สึกต่อเป้าหมาย เพื่อผู้อื่นจะได้มีส่วนร่วม ความเป็นเจ้าของวิสัยทัศน์ และเป้าหมายขององค์กรนั้นด้วย

5. เปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ ความเข้มข้น และความคิดสร้างสรรค์ของตน ไปสู่เป้าหมาย โครงสร้าง และกระบวนการสำหรับสถานศึกษาได้ แนวคิดกลายเป็นโครงการ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และความรู้สึกในปณิธานจากผู้อื่นกลายเป็นโครงสร้างการปฏิบัติงาน จึงเห็นได้ว่าผู้นำ เปลี่ยนแปลงคุณลักษณะของภาวะผู้นำไปสู่คุณลักษณะของสถานศึกษาในฐานะเป็นองค์กร นั้นเอง

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความเป็นผู้นำ พร้อมทั้งยังต้องเป็นผู้นำ ความคิดใหม่ ๆ และความเชื่อในการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ เพื่อความสำเร็จขององค์กร ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิมล เดชะ (2559, หน้า 3) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดี ประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า โดยภาพรวม และรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รองลงมา คือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อ และการนำไปใช้

ไกรวัลย์ รัตนะ (2557, หน้า 76-86) ได้ศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ผลการศึกษา พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และรายงานผลการประเมินวิชาการ อยู่ระดับปานกลาง 2) ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน ตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา และปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่แตกต่างกันตามประสบการณ์ในการทำงาน ปัญหาในการบริหาร

งานวิชาการ พบว่า สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย แผนงานโครงการ ปฏิบัติได้ครอบคลุมทุกด้าน แต่ไม่สามารถกระจายงานให้เท่าเทียม ระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล สถานศึกษายังไม่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่อง

สุทธภา กลุมนกุล (2553, หน้า 84-85) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับความผูกพันต่อองค์การของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก และปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมาก และไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการบริการงานวิชาการงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกันไป

พระมหาปริญญา เตชปญโญ (ปราบชมภู) (2556, หน้า 77-78) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน และด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า มีความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และปัญหาการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร พบว่า การวิเคราะห์ทำแผนในการจัดการเรียนการสอน และการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ยังต้องปรับปรุง และยังต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย บุคลากรผู้ชำนาญในการใช้สื่อการเรียนการสอนน้อย กับบางรายวิชาที่สอนอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความรู้ความเข้าใจไม่พร้อมในเรื่องการวัดผลและประเมินผล ตามสาระการเรียนรู้ ขาดการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน

นฤมล สังข์ปิ่น, จิณณวัตร ปะโคทัง และพงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สภาพการบริหารงานของผู้บริหารมีสภาพอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามประสบการณ์ จำแนกตาม

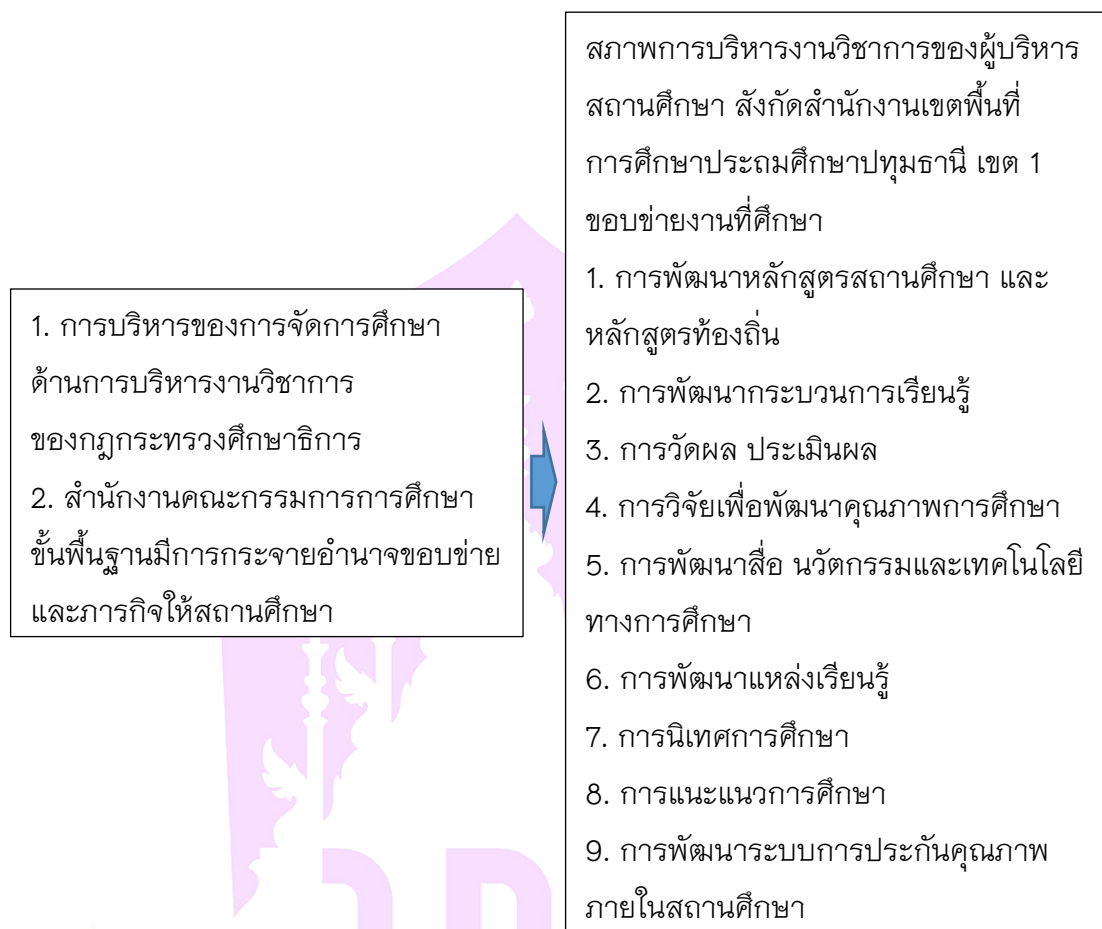
ตำแหน่ง พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการประเมินการใช้หลักสูตรเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

อหติยา วงศ์ศา และชุตติมา มุสิกานนท์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่คะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูไม่แตกต่างกัน คือ อยู่ในระดับมาก และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ขนาดกลาง และขนาดเล็กก็มีความเห็นไม่ต่างกัน คือ อยู่ในระดับมาก

กัญญา ธีมารนนท์ (2555, หน้า 3) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบ้านวาวี อำเภอแม่สรวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือ ด้านงานบริหารหลักสูตร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา และปัญหาทางการบริหารงานวิชาการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ด้านการวางแผนควรจะต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาในการบริหารงานวิชาการ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือการกำหนดนโยบายในการทำงานให้ชัดเจน และเป็นลายลักษณ์อักษร ด้านจัดองค์การ ควรมีการจัดโครงสร้างในการบริหารงานวิชาการ อย่างชัดเจน มีการจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามโครงสร้างการบริหารงาน และมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารเป็นลายลักษณ์อักษร

พชรภมล คำไวย, อภิชาติ อาบเงิน และอำนาจกฤษ บัวแดง (2551, หน้า 4) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนตามความเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาส ช่วงชั้นที่ 3 ในเขตพื้นที่ศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการทั้ง 10 ด้าน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน มีสภาพการบริหาร อยู่ในระดับปานกลาง คุณภาพการศึกษารวมทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน มีคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับพอใช้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 2,196 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 327 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610) โดยการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษานี้ เป็นแบบสอบถามสร้างจากแนวคิดที่ได้ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 1 ฉบับ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีทั้งหมด 9 ด้าน

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น	จำนวน 7 ข้อ
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	จำนวน 7 ข้อ
3. การวัดผล ประเมินผล	จำนวน 7 ข้อ
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	จำนวน 7 ข้อ
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	จำนวน 7 ข้อ
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	จำนวน 7 ข้อ
7. การนิเทศการศึกษา	จำนวน 7 ข้อ
8. การแนะแนวการศึกษา	จำนวน 7 ข้อ
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	จำนวน 7 ข้อ

แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	สภาพการบริหารมากที่สุด
4	หมายถึง	สภาพการบริหารมาก
3	หมายถึง	สภาพการบริหารปานกลาง
2	หมายถึง	สภาพการบริหารน้อย
1	หมายถึง	สภาพการบริหารน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะชนิดปลายเปิด (Open) ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

การสร้างเครื่องมือการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษารูปแบบ และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหา จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์แบบของแบบสอบถาม เพื่อพิจารณาความถูกต้อง และให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้ครอบคลุม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีรายชื่อ ดังนี้

4.1 ดร.อนวัช อุ๋นกอง

ตำแหน่ง: ผู้อำนวยการโรงเรียน

สถานที่ทำงาน: โรงเรียนตอยแสนใจ (ตชด.อนุสรณ์) สังกัดสำนักงานการศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

4.2 ดร.กิตติมา ปี่แก้ว

ตำแหน่ง: ผู้อำนวยการสถานศึกษา

สถานที่ทำงาน: โรงเรียนเทศบาลท่าโขลง 1 สังกัดองค์การบริหารเทศบาล
เมืองท่าโขลง

4.3 นายบริสุทธิ์ มีบัณฑิต

ตำแหน่ง: ผู้อำนวยการกองการศึกษา

สถานที่ทำงาน: เทศบาลเมืองท่าโขลง

5. นำผลการประเมินแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 แสดงว่าข้อคำถามมีความตรงของเนื้อหา ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 17)

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น วัดตรงตามวัตถุประสงค์ของการวัด

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น วัดตรงตามวัตถุประสงค์ของการวัด

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น วัดไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวัด

วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับหลักการโดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

R หมายถึง คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

 $\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

6. ผลการคำนวณปรากฏว่า มีดัชนีความสอดคล้องในความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ของแบบสอบถาม

7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

8. นำแบบทดสอบไปหาค่าความเชื่อมั่น ซึ่งผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบกับครูโรงเรียนวัดเขียนเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

9. จัดทำแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้บริหารผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้วยตนเอง หรือเก็บข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ (Google Form)

3. การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามภายในเวลาที่กำหนด

4. เมื่อได้แบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 105)

เกณฑ์ในการแปลความหมายสภาพการบริหารงานวิชาการ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51–5.00 หมายถึง มีสภาพการบริหารมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51–4.50 หมายถึง สภาพการบริหารมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51–3.50 หมายถึง สภาพการบริหารปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51–2.50 หมายถึง สภาพการบริหารน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.50 หมายถึง สภาพการบริหารน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
ของผู้บริหารผู้บริหารสถาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
โดยวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปความ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

1. ค่าความถี่ (Frequency)
2. ค่าร้อยละ (Percentage)
3. ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
4. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	122	37.30
หญิง	205	62.70
รวม	327	100.00
อายุ		
20-30 ปี	103	31.50
31-40 ปี	103	31.50
41-50 ปี	65	19.90
51-60 ปี	56	17.10
รวม	327	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	272	83.20
ปริญญาโท	46	14.10
ปริญญาเอก	9	2.80
รวม	327	100.00
ประสบการณ์ทำงาน		
1-5 ปี	70	21.40
6-10 ปี	76	23.20
11-15 ปี	85	26.00
16-20 ปี	28	8.60
มากกว่า 20 ปี	68	20.80
รวม	327	100.00

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.70 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 37.30 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 20-30 และ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.50 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.90 และอายุ 51 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.10 ตามลำดับ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 83.20 รองลงมา คือ จบการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 14.10 และจบการศึกษาระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 2.80 ตามลำดับ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ระหว่าง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.00 รองลงมา คือ มีประสบการณ์ระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.20 มีประสบการณ์ระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.40 มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.80 และมีประสบการณ์ระหว่าง 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.60 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติและลำดับที่ของสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวม

ด้าน	ระดับการบริหารงาน	(n = 327)		แปลผล	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น	4.13	0.73	มาก	1
2	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.07	0.79	มาก	2
3	ด้านการวัดผล และประเมินผล	4.03	0.79	มาก	5
4	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.00	0.73	มาก	7
5	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.02	0.79	มาก	6
6	ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.04	0.76	มาก	4
7	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.05	0.73	มาก	3
8	ด้านการแนะแนวการศึกษา	3.96	0.74	มาก	9
9	ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.99	0.70	มาก	8
เฉลี่ย		4.03	0.75	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.07$) และด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.96$)

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ
 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ปทุมธานี เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น

ที่	ระดับการบริหารงาน	(n = 327)			ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1	ประชุมชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.10	0.76	มาก	6
2	ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	4.17	0.63	มาก	1
3	จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น	4.09	0.70	มาก	7
4	กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างชัดเจน	4.16	0.82	มาก	2
5	จัดโครงสร้างในการบริหารหลักสูตรอย่าง ชัดเจน	4.13	0.71	มาก	5
6	โครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.14	0.78	มาก	4
7	ประเมินผลหลักสูตร นิเทศการใช้หลักสูตร และนำผลการนิเทศมาปรับปรุงการเรียน การสอนของครูอยู่เสมอ	4.15	0.72	มาก	3
เฉลี่ย		4.13	0.73	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 และหลักสูตรท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็น
 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมา คือ กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะ
 อันพึงประสงค์อย่างชัดเจน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) และประเมินผลหลักสูตร

นิเทศการใช้หลักสูตร และนำผลการนิเทศมาปรับปรุงการเรียนการสอนของครูอยู่เสมอ มีคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$)

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปทุมธานี เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ

ที่	ระดับการบริหารงาน	(n = 327)			ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1	ส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำมาใช้วางแผนการจัดการเรียนรู้	4.02	0.87	มาก	6
2	ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.06	0.77	มาก	4
3	สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.04	0.84	มาก	5
4	ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมจากประสบการณ์จริงของผู้เรียนและให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงและส่งเสริมผู้เรียนให้มีนิสัยรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	4.00	0.77	มาก	7
5	ส่งเสริมให้ครูจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้	4.10	0.78	มาก	3
6	ส่งเสริมให้ครูปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี	4.11	0.80	มาก	2
7	ส่งเสริมให้ครูนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนรวมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.20	0.70	มาก	1
เฉลี่ย		4.07	0.79	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้นักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ครูนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา คือ ส่งเสริมให้ครูปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) และส่งเสริมให้ครูจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมจากประสบการณ์จริงของผู้เรียน และให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงและส่งเสริมผู้เรียนให้มีนิสัยรักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการวัดผล ประเมินผล

ที่	ระดับการบริหารงาน	(n = 327)			ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	
3					
1	กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา	4.09	0.88	มาก	3
2	ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียนแต่ละคน	3.96	0.82	มาก	6
3	พัฒนาเครื่องมือประเมินผลให้ได้มาตรฐานและน่าเชื่อถือ	4.10	0.76	มาก	2
4	ส่งเสริมให้วัดผล ประเมินผลอย่างหลากหลาย	4.03	0.77	มาก	5
5	ส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล	4.19	0.70	มาก	1
6	ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนวัดผลแลประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.07	0.80	มาก	4
7	ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียน	3.78	0.80	มาก	7
เฉลี่ย		4.03	0.79	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการวัดผล ประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมา คือ พัฒนาเครื่องมือประเมินผลให้ได้มาตรฐานและน่าเชื่อถือ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) และกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ที่	ระดับการบริหารงาน	(n = 327)			ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1	สร้างความตระหนักเกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน	4.16	0.66	มาก	1
2	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน	4.06	0.72	มาก	2
3	สนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน	4.05	0.76	มาก	3
4	ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลงานวิจัยของครู เพื่อให้ครูได้พัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพสูงขึ้น	3.88	0.69	มาก	7
5	ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลการวิจัย	3.92	0.75	มาก	6
6	มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมของสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยหรือ	4.00	0.80	มาก	4
7	ผลงานวิชาการตลอดจนนำผลการวิจัยไปใช้ในสถานศึกษา และหน่วยงานอื่น	3.93	0.78	มาก	5
เฉลี่ย		4.00	0.73	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สร้างความตระหนักเกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา คือ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เรื่องการศึกษาวิจัยในชั้นเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) และสนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลงานวิจัยของครู เพื่อให้ครูได้พัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพสูงขึ้น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

ที่	ระดับการบริหารงาน	(n = 327)			ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1	กำหนดเป้าหมายหรือนโยบายด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างชัดเจน	4.08	0.90	มาก	2
2	วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.02	0.84	มาก	4
3	ส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน	3.97	0.78	มาก	5
4	สนับสนุนให้ครูนำสื่อและนวัตกรรม การเรียนการสอนที่พัฒนามาใช้ ในกิจกรรมการเรียนการสอน	4.03	0.74	มาก	3
5	ส่งเสริมให้ครูนำวัสดุ เหลือใช้ หรือที่มี อยู่ในท้องถิ่น มาพัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน	4.18	0.69	มาก	1

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ระดับการบริหารงาน	(n = 327)			ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	
5					
6	ประสานความร่วมมือในการผลิต พัฒนาและแลกเปลี่ยนสื่อเพื่อ การศึกษาที่ทันสมัยกับหน่วยงานอื่น	3.92	0.80	มาก	6
7	ประเมินผลการผลิตการพัฒนา และการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.86	0.82	มาก	7
เฉลี่ย		4.02	0.79	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ครูนำวัสดุเหลือใช้ หรือที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมา คือ กำหนดเป้าหมายหรือนโยบายด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างชัดเจน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) และสนับสนุนให้ครูนำสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ประเมินผลการผลิตการพัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ
 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ปทุมธานี เขต 1 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ที่	ระดับการบริหารงาน	(n = 327)			ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	
6					
1	สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตใกล้เคียง	4.19	0.80	มาก	1
2	จัดสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	3.95	0.74	มาก	6
3	ประสานความร่วมมือกับองค์กรอื่นและส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	4.06	0.74	มาก	4
4	ส่งเสริมให้ครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	4.15	0.76	มาก	2
5	ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้และนำมาปรับปรุงและพัฒนาในการใช้ครั้งต่อไป	4.00	0.80	มาก	5
6	จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครูและหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง	3.82	0.83	มาก	7
7	สนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุน การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กับการจัดกระบวนการเรียนรู้	4.11	0.65	มาก	3
เฉลี่ย		4.04	0.76	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตใกล้เคียง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมา คือ ส่งเสริมให้ครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) และสนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดทำ เอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ แก่ครู และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา

ที่	ระดับการบริหารงาน	(n = 327)			ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1	จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียน การสอนภายในสถานศึกษา	3.87	0.78	มาก	7
2	นิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน ในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสม	4.16	0.72	มาก	1
3	กำหนดเป้าหมายกิจกรรมการนิเทศ อย่างชัดเจน	4.06	0.75	มาก	4
4	ประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.13	0.79	มาก	2
5	นำผลการประเมินมาพัฒนาการนิเทศ ให้มีประสิทธิภาพ	4.11	0.70	มาก	3
6	ติดตามประสานงานเพื่อพัฒนาระบบ กระบวนการนิเทศกับเขตพื้นที่การศึกษา	4.05	0.67	มาก	5
7	แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจักระบบนิเทศภายใน สถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่าย การนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา	3.98	0.75	มาก	6
เฉลี่ย		4.05	0.73	มาก	

จากตาราง 9 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา คือ ประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) และนำผลการประเมินมาพัฒนาการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการแนะแนวการศึกษา

ที่	ระดับการบริหารงาน	(n = 327)			ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1	กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.83	0.77	มาก	7
2	จัดระบบงานและโครงสร้าง การแนะแนวและดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน	4.12	0.72	มาก	1
3	จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแล	3.95	0.70	มาก	4
4	แนะแนวการศึกษาด้วยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา	4.09	0.71	มาก	2

ตาราง 10 (ต่อ)

ที่	ระดับการบริหารงาน	(n = 327)			ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	
5	ติดตามและประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการแนะแนวการศึกษา ในสถานศึกษา	3.97	0.89	มาก	3
6	ประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยน เรียนรู้ด้านการแนะแนวทางการศึกษา กับสถานศึกษาหรือเครือข่าย การแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา	3.87	0.76	มาก	6
7	ประเมินผลการดำเนินงานและมีผล ย้อนกลับเพื่อนำผลการประเมิน ไปปรับปรุงและพัฒนางานแนะแนว การศึกษาต่อไปในพื้นที่การศึกษา	3.94	0.66	มาก	5
เฉลี่ย		3.96	0.74	มาก	

จากตาราง 10 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ด้านการแนะแนวการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดระบบงานและโครงสร้างการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมา คือ แนะแนวการศึกษาด้วยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) และติดตามและประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ
 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ปทุมธานี เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ที่	ระดับการบริหารงาน	(n = 327)			ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	
9					
1	จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับ การจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.91	0.75	มาก	5
2	ส่งเสริมและกำหนดมาตรฐานการศึกษา เพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรฐานสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการ ของชุมชน	3.76	0.75	มาก	6
3	กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมาย ความสำเร็จของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัด	4.15	0.67	มาก	3
4	วางแผนการพัฒนาคูณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุผลตามเป้าหมาย	4.17	0.65	มาก	2
5	พัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบประเมินคุณภาพภายใน	3.72	0.68	มาก	7
6	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีการประเมิน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับ	4.19	0.71	มาก	1
7	การประเมินคุณภาพภายนอกประสาน ความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	4.05	0.69	มาก	4
เฉลี่ย		3.99	0.70	มาก	

จากตาราง 11 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมา คือ วางแผนการพัฒนาคูณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) และกำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษาและตัวชี้วัด มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ พัฒนางานตามแผนและติดตามตรวจสอบประเมินคุณภาพภายใน มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ดังนี้

ตาราง 12 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ด้านที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. ขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนา หลักสูตรอย่างแท้จริง (ร้อยละ 16.21)	1. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการ ของคน ในท้องถิ่น และชุมชน
2. ชุมชนและผู้ที่มีเสียได้เสีย มีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตรน้อยมาก (ร้อยละ 13.76)	2. ควรให้ชุมชนและผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตร
3. การกำหนดโครงสร้างเวลาที่ไม่ชัดเจน (ร้อยละ 13.45)	3. ควรกำหนดโครงสร้างเวลาที่ชัดเจน เพื่อง่ายต่อการปฏิบัติ
4. ใช้หลักสูตรยังไม่ครบ 3 ปี เปลี่ยนหลักสูตรใหม่ (ร้อยละ 11.00)	4. ควรศึกษาสภาพปัญหา และ ความ ต้องการของชุมชน เพื่อจัดทำหลักสูตร

ตาราง 13 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
ด้านที่ 2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. ขาดประสิทธิภาพในการจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย (ร้อยละ 19.26)	1. ควรใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เนื่องจากนักเรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ขาดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ (ร้อยละ 13.76)	2. ควร ใช้สื่อในการเรียนการสอนให้มากขึ้น
3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ยังขาดการผสมผสานความรู้ในการปลูกฝังคุณธรรม (ร้อยละ 5.00)	3. ควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมสม่ำเสมอ 4. ควรมีการสอดแทรกความรู้คุณธรรมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ตาราง 14 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1
ด้านที่ 3 การวัดผล ประเมินผล

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. ครูผู้สอนสร้างข้อสอบวัดผลไม่ตรงตามตัวชี้วัด (ร้อยละ 20.48)	1. ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาการสร้างข้อสอบวัดผลสอดคล้องกับตัวชี้วัด
2. ครูขาดความชำนาญด้านการวัดผล ประเมินผล (ร้อยละ 19.00)	2. ควรประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน 3. ควรวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย
3. เครื่องมือวัดผลไม่ครอบคลุมหลักสูตร และเนื้อหาที่สอน (ร้อยละ 15.29)	4. ควรวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด

ตาราง 15 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
ด้านที่ 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. ครูขาดความรู้ความสามารถในการทำวิจัย ชั้นเรียน (ร้อยละ 19.26)	1. ควรส่งเสริมและจัดอบรมการทำวิจัย ในชั้นเรียน
2. ขาดการนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน (ร้อยละ 17.12)	2. ควรนำผลการวิจัยมาพัฒนาการเรียน การสอน
3. การวิจัยในชั้นเรียนไม่มีความต่อเนื่อง (ร้อยละ 13.00)	3. ควรมีการวางแผน และกำหนดนโยบาย ในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อความต่อเนื่อง

ตาราง 16 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
ด้านที่ 5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. ขาดสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย (ร้อยละ 21.00)	1. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย
2. ขาดงบประมาณสนับสนุน (ร้อยละ 18.34)	2. ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
3. ขาดบุคลากรผู้ชำนาญในการผลิตสื่อ เพื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 18.04)	3. จัดหาบุคลากรผู้ชำนาญในการผลิตสื่อ การเรียนการสอนมาให้ความรู้กับครู
4. สื่อไม่มีความหลากหลาย (ร้อยละ 17.00)	4. ใช้สื่อหลากหลาย
	5. ควรจัดสรรงบประมาณในด้านการพัฒนา สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

ตาราง 17 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
ด้านที่ 6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. ขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (ร้อยละ 18.00)	1. ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
2. ขาดการใช้แหล่งเรียนรู้ ภายในและภายนอกสถานศึกษา (ร้อยละ 15.00)	1. ควรมีแหล่งเรียนรู้หลายด้านเพื่อให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้
3. ขาดการประสานงานภายในและภายนอกในการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (ร้อยละ 11.00)	2. ควรจัดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

ตาราง 18 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
ด้านที่ 7 การนิเทศการศึกษา

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. การจัดการนิเทศไม่เป็นระบบ (ร้อยละ 15.00)	1. ควรกำหนดเกณฑ์การนิเทศอย่างชัดเจน
2. ขาดผู้ที่มีความเข้าใจความเข้าใจในการนิเทศ (ร้อยละ 14.00)	2. เชิญวิทยากรผู้มีความรู้มาให้ครูเรื่องการนิเทศ
3. การนิเทศติดตามขาดความสม่ำเสมอและไม่มีมาตรฐาน (ร้อยละ 12.23)	3. ควรมีการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ
4. การนิเทศอย่างไม่หลากหลาย (ร้อยละ 11.00)	4. ควรให้กลุ่มบุคคลหลายกลุ่มมานิเทศเพื่อความหลากหลาย

ตาราง 19 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
ด้านที่ 8 การแนะแนวการศึกษา

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. ขาดการสร้างเครือข่ายแนะแนวทางการศึกษา (ร้อยละ 20.48)	1. ควรมีการสร้างเครือข่ายการศึกษา
2. ขาดการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ ที่เชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ร้อยละ 17.12)	2. ควรจัดระบบการแนะแนวทั้งสองด้าน คือ ทางวิชาการ และวิชาชีพกับนักเรียน
3. ขาดการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกและผู้ปกครอง (ร้อยละ 14.00)	3. ควรมีการสร้างความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนว

ตาราง 20 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
ด้านที่ 9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (ร้อยละ 14.00)	1. ควรมีการพัฒนา อบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. กระบวนการเก็บงานการจัดทำไม่เป็นระบบ (ร้อยละ 13.00)	2. ควรมีการจัดเก็บหลักฐาน เอกสารอย่างเป็นระบบ
3. ขาดโครงสร้างสถานศึกษา เพื่อรองรับระบบประกันคุณภาพภายใน (ร้อยละ 11.00)	3. ควรปรับโครงสร้างและการบริหารให้สอดคล้องต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มากขึ้น

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ทำการศึกษาจากตัวอย่างครู จากสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม อำเภอคลองหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว และอำเภอสามโคก จำนวน 327 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์การแบ่งขนาดตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607–610) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 สรุปโดยภาพรวมตามการบริหาร 9 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เห็นว่าผู้บริหารส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก แต่อย่างไรก็ตามความคาดหวังของบุคลากรทางการศึกษา ต้องการให้ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ส่งเสริมให้ครูนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์อย่างชัดเจน ประเมินผลหลักสูตร นิเทศการใช้หลักสูตร และนำผลการนิเทศ มาปรับปรุงการเรียนการสอนของครูอยู่เสมอ ส่วนข้อที่ระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ จัดทำข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ส่งเสริมให้ครูปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี และส่งเสริมให้ครูจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่วนข้อที่ระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมจากประสบการณ์จริงของผู้เรียน และให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง และส่งเสริมผู้เรียนให้มีนิสัยรักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ พัฒนาเครื่องมือประเมินผลให้ได้มาตรฐานและน่าเชื่อถือ และกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ส่วนข้อที่ระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้ครู ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียน

1.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า สร้างความตระหนักเกี่ยวกับการวิจัย และการนำผลการวิจัย มาพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน ปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน สนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ส่วนข้อที่ระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ ให้ข้อมูลย้อนกลับ เกี่ยวกับผลงานวิจัยของครู เพื่อให้ครูได้พัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพสูงขึ้น

1.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ส่งเสริมให้ครูนำวัสดุเหลือใช้ หรือที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาพัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน ปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ กำหนดเป้าหมายหรือนโยบายด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีอย่างชัดเจน และสนับสนุนให้ครูนำสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนามาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนข้อที่ระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ ประเมินผลการผลิตการพัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.6 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า สํารวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตใกล้เคียง ปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ส่งเสริมให้ครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียง เพื่อสนับสนุนการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง กับการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่วนข้อที่ระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ จัดทำ เอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

1.7 ด้านการนิเทศการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า นิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสม ปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา และนำผลการประเมินมาพัฒนาการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ ส่วนข้อที่ระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

1.8 ด้านการแนะแนวการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า จัดระบบงานและโครงสร้างการแนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาให้ชัดเจน ปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด และกระบวนการแนะแนวการศึกษา ในสถานศึกษา รองลงมา คือ แนะแนวการศึกษาด้วยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา และติดตามและประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา ส่วนข้อที่ระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนว เป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนว และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.9 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพ ภายนอก ปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมาย และกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัด ส่วนข้อที่ระดับ การปฏิบัติต่ำสุด คือ พัฒนางานตามแผน และติดตามตรวจสอบประเมินคุณภาพภายใน

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น ปัญหา คือ โรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรอย่างแท้จริง หลักสูตรมีความซับซ้อนของรายวิชา และโครงสร้างเวลาที่ไม่ชัดเจน พร้อมทั้งโรงเรียนไม่มีนักพัฒนาหลักสูตร ชุมชน และผู้ที่มีเสียได้เสียมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรน้อยมาก ไม่มีการประชุมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและท้องถิ่น

ส่วนข้อเสนอแนะ มีดังนี้ ควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการของคนในท้องถิ่น และชุมชน ควรให้ชุมชนและผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ควรกำหนดโครงสร้างเวลาที่ชัดเจน เพื่อง่ายต่อการปฏิบัติ ควรศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน เพื่อการจัดทำหลักสูตร

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ปัญหา คือ โรงเรียนขาดประสบการณ์ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย ขาดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ และโรงเรียนขาดการผสมผสานความรู้ที่ปลูกฝังคุณธรรม

ส่วนข้อเสนอแนะ มีดังนี้ ควรใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เนื่องจากนักเรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรใช้สื่อในการเรียนการสอนให้มากขึ้น ควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมสม่ำเสมอ และควรมีการสอดแทรกความรู้คู่คุณธรรม ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

2.3 ด้านการวัดผล และประเมินผล ปัญหา คือ โรงเรียนขาดผู้ชำนาญในการสร้างข้อสอบวัดผลให้ตรงตามตัวชี้วัด ขาดเครื่องมือวัดผลที่ครอบคลุมหลักสูตรและเนื้อหาที่สอน และขาดความชำนาญด้านการวัดผลประเมินผล

ส่วนข้อเสนอแนะ มีดังนี้ ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาการสร้างข้อสอบวัดผล สอดคล้องกับตัวชี้วัด ควรประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน พร้อมทั้งประเมินผลด้วยวิธีการอย่างหลากหลาย ควรวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด

2.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัญหา คือ ขาดความรู้ความสามารถในการทำวิจัยชั้นเรียน ผลการวิจัยไม่ได้นำมาพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการวิจัยในชั้นเรียนไม่มีความต่อเนื่อง

ส่วนข้อเสนอแนะ มีดังนี้ ควรส่งเสริมและจัดอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน ควรนำผลการวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอน ควรมีการวางแผน และกำหนดนโยบายในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อความต่อเนื่อง

2.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ปัญหา คือ โรงเรียนขาดสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ขาดงบประมาณสนับสนุน ขาดบุคลากรผู้ชำนาญในการผลิตสื่อเพื่อการเรียนการสอน และขาดการใช้สื่ออย่างหลากหลายในการจัดการเรียนการสอน

ส่วนข้อเสนอแนะ มีดังนี้ ควรจัดหาสื่อและเทคโนโลยีให้ทันสมัย ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ควรจัดหาบุคลากรผู้ชำนาญในการผลิตสื่อ การเรียนการสอนมาให้ความรู้กับครู ควรใช้สื่ออย่างหลากหลายในการจัดการเรียนการสอน และควรจัดสรรงบประมาณในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

2.6 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ปัญหา คือ ขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ขาดการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา ขาดการประสานงานภายในและภายนอก ในการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ส่วนข้อเสนอแนะ มีดังนี้ ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ควรมีแหล่งเรียนรู้หลายด้านเพื่อให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ควรจัดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

2.7 ด้านการนิเทศการศึกษา ปัญหา คือ ขาดการจัดการนิเทศอย่างเป็นระบบ ขาดผู้ที่มีความเข้าใจความเข้าใจในการนิเทศ ขาดการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ และไม่มีมาตรฐาน การนิเทศอย่างไม่หลากหลาย

ส่วนข้อเสนอแนะ มีดังนี้ ควรกำหนดเกณฑ์การนิเทศอย่างชัดเจน ควรเชิญวิทยากรผู้มีความรู้มาให้ครูเรื่องการนิเทศ ควรมีการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ และควรให้ กลุ่มบุคคลหลายกลุ่มคนมานิเทศเพื่อความหลากหลาย

2.8 ด้านการแนะแนวการศึกษา ปัญหา คือ ขาดการสร้างเครือข่ายแนะแนวทางการศึกษา ขาดการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ ที่เชื่อมโยงกับระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน และขาดการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก และผู้ปกครอง ในด้านการแนะแนว การศึกษา

ส่วนข้อเสนอแนะ มีดังนี้ ควรมีการสร้างเครือข่ายการศึกษา ควรจัดระบบ การแนะแนวทั้งสองด้าน คือ ทางวิชาการ และวิชาชีพกับผู้เรียน และควรมีการสร้างความร่วมมือ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนว

2.9 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปัญหา คือ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กระบวนการเก็บงาน การจัดทำไม่เป็นระบบ และขาดโครงสร้างสถานศึกษา เพื่อรองรับระบบประกันคุณภาพภายใน

ส่วนข้อเสนอแนะ มีดังนี้ ควรมีการพัฒนา อบรม ให้ความรู้กับครูเกี่ยวกับ ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมีการจัดเก็บหลักฐานเอกสารอย่างเป็นระบบ และควรปรับโครงสร้างและการบริหารให้สอดคล้องต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่สำคัญ และสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมทั้ง 9 ด้าน มีการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น โดยการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างรอบด้าน และมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมให้ครูนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเครือข่ายผู้ประกอบการ ชุมชน และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นไปตามกฎหมายการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็ง ในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจน การวัดผลประเมินผล

1.1 ระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น โดยมีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างรอบด้าน พร้อมทั้งมีการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างชัดเจน เพื่อการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ เป็นไปตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 9) งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่งสถานศึกษาจะต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง เรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ครูจะต้องทำหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร เพื่อใช้ในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ นฤมล สังข์ปิ่น, จิณณวัตร ปะโคทัง และพงษ์ธร สิงห์พันธ์

(2559, บทคัดย่อ) ทำการศึกษา เรื่องสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารงานของผู้บริหาร มีสภาพอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการประเมินการใช้หลักสูตรเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2 ระดับการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพราะกระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญสำหรับการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงได้ส่งเสริมให้ครูนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษายังให้ความสำคัญในเรื่องของความรู้ คุณธรรม โดยส่งเสริมให้ครูปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (มาตรา 6) การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ วิมล เดชะ (2559, หน้า 3) ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รองลงมา คือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อและการนำไปใช้ และกัญญา ธิมาธนนันท์ (2555, หน้า 3) ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบ้านวาวี อำเภอแม่สรวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือ ด้านงานบริหารหลักสูตร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา และปัญหาทางการบริหารงานวิชาการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมและกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชน และควรพัฒนางานตามแผน และติดตามตรวจสอบประเมินคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการแนะแนวการศึกษา ผู้บริหาร ควรมีการประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแนะแนวทางการศึกษากับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา ประเมินผลการดำเนินงานและมีผลย้อนกลับ และควรกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนว และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสำคัญของการแนะแนวการศึกษาของครูในสถานศึกษา

3. ควรศึกษาวิจัยสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **เอกสารชุดฝึกอบรมผู้บริหารประมวลสาระ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา ธีมาชนนันท์. (2555). **แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบ้านวาวี อำเภอแม่สรวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- ไกรวัลย์ รัตนะ. (2557). **บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- ทัสนี วงศ์เย็น. (2557). **การบริหารงานวิชาการ**. สืบค้นเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2561, จาก <https://mystou.files.wordpress.com/-4-23503/02/2012k.pdf>.
- ธเนศร์ กามาต. (2556). **พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายขนาดเล็ก อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- นฤมล สังข์ปิ่น, จิณณวัตร ปะโคทั่ง และพงษ์ธร สิงห์พันธ์. (2559). **สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- นวลอนงค์ อุสุภาพ. (2556). **โมเดลกลยุทธ์การตลาดที่มีต่อผลลัพธ์การดำเนินงานสำหรับสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเขตภาคใต้**. วิทยานิพนธ์ บธ.ด., มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, ปทุมธานี.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2541). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พชรกมล คำไว้อย์, อภิชาติ อาบเงิน และอำนาจกฤษ บัวแพง. (2551). **ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนตามความเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาส ช่วงชั้นที่ 3 เขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- พัทธ์ธีรา รัตนชัย. (2550). **การบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, เชียงราย.
- พระมหาปริญญา เตลปัญญา (ปราบชมภู). (2556). **การบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ พ.ม., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (19 ธันวาคม 2545). **ราชกิจจานุเบกษา**. 199(123ก). หน้า 5.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). **การจัดและการบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2551). **การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิมล เดชะ. (2559). **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- สนธิรัก เทพเรณู, อรพินธ์ สอนสลับ และประสิทธิ์ สาหรัยสุวรรณ. (2548). **การบริหารจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์ใหม่ของการพัฒนาระบบราชการ**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: บুদ্ধโพยส์.
- สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2550). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ 8**

กรุงเทพฯ: อรรถพล.

อติตยา วงศ์ศา และชุตติมา มุสิกานนท์ (2558). **การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา**

ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่คะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น,

กรุงเทพฯ.

เอกกวีร์ พิทักษ์ชนชกุล. (2561). **การศึกษาในโลกยุคปัจจุบัน**. สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2561,

จาก [http://www.stou.ac.th/study/sumrit/\(500\)58-1page.\(500\)58-1-9.html](http://www.stou.ac.th/study/sumrit/(500)58-1page.(500)58-1-9.html).

Buzzi, M. J. (1991). "The Relationship of School Effectiveness to Selected Dimension of

Principal Instrumentation Leadership in Elementary School in the state of

Conecticut. **Dissertation Abstracts International**, 51, p. 12

Drake, T. L. and Roe, W. H. (1986). *The Principalship* (3th ed.). New Youk: Macmillan.

Gary, A. D. and Magaret, A. T. (1989). **Effective School and Effective teacher**

Boston: Allyn and Bacon.

Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.

Educational and Psychological Meaurement, 30(3). pp. 607-610.

Katz, R. L. (1955). **Skills of an Effective Administration**. Retrieved September 14, 2018,

from <https://hbr.org/1974/09/skills-of-an-effective-administrator>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ดรอนวัช อุ๋นกอง.

ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการผู้อำนวยการโรงเรียน

สถานที่ทำงาน

โรงเรียนดอยแสนใจ (ตชด.อนุสรณ์) สังกัดสำนักงาน
การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. ดรกิตติมา ปี่แก้ว.

ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการสถานศึกษา

สถานที่ทำงาน

โรงเรียนเทศบาลท่าโขลง 1 สังกัดองค์การบริหาร
เทศบาลเมืองท่าโขลง

3. นายบริสุทธิ์ มีบัณฑิต

ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการกองการศึกษา

สถานที่ทำงาน

เทศบาลเมืองท่าโขลง สังกัดองค์การปกครอง
บริหารส่วนท้องถิ่น

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการศึกษาในการค้นคว้าแบบอิสระของนักศึกษาปริญญาโท โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ผู้ศึกษาจึงใคร่ขอความกรุณาในการตอบแบบสอบถาม และหวังว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้า การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีการเปิดเผยชื่อผู้ตอบแบบสอบถามใด ๆ ทั้งสิ้น ข้อมูลของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ และผู้ดำเนินการศึกษาขอขอบพระคุณท่านที่ให้ข้อมูลมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ศศิวิมล พัฒนาวัดมนต์

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับตัวท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

20-30 ปี 31-40 ปี

41-50 ปี 51-60 ปี

3. วุฒิการศึกษา

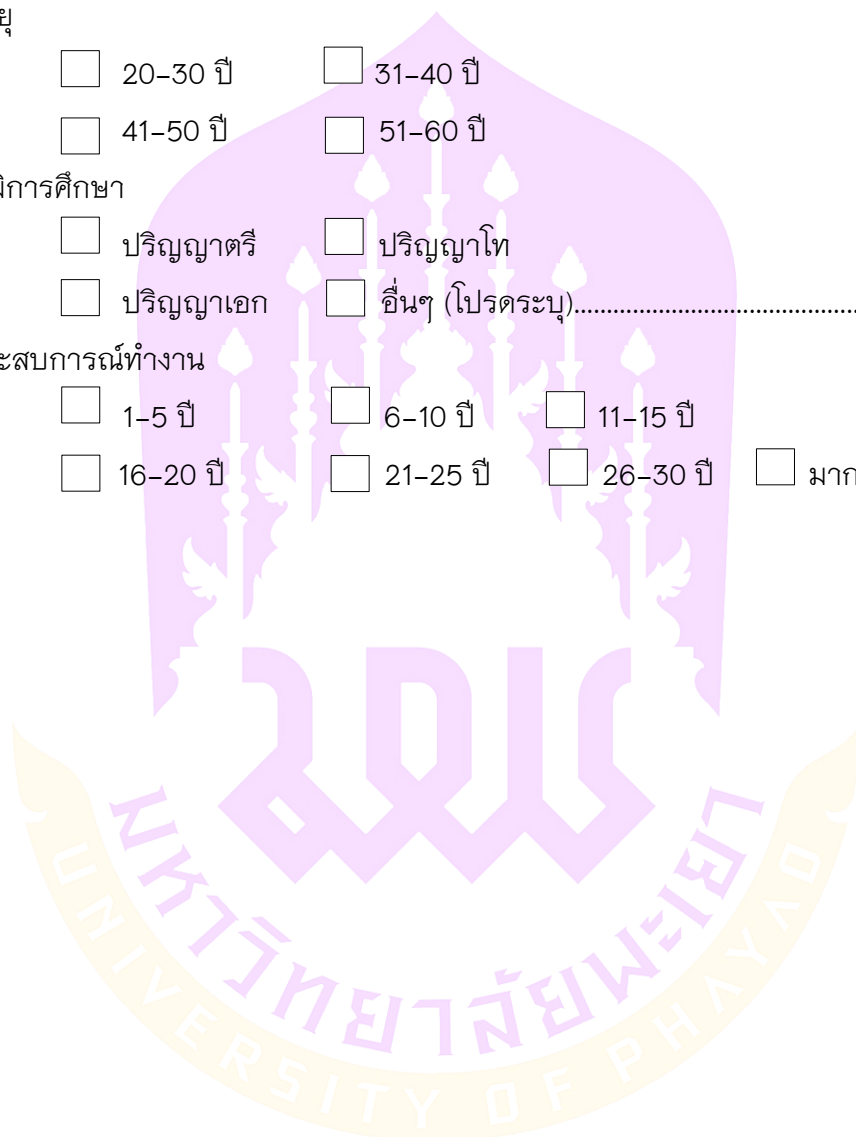
ปริญญาตรี ปริญญาโท

ปริญญาเอก อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ประสบการณ์ทำงาน

1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี

16-20 ปี 21-25 ปี 26-30 ปี มากกว่า 30 ปี

**ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ใน 9 ด้าน ดังนี้**

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล และประเมินผล
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามตามสภาพความเป็นจริง โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
ระดับการปฏิบัติงานที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของท่าน โดยใช้เกณฑ์
การพิจารณา ดังนี้

5	หมายถึง	สภาพการบริหารมากที่สุด
4	หมายถึง	สภาพการบริหารมาก
3	หมายถึง	สภาพการบริหารปานกลาง
2	หมายถึง	สภาพการบริหารน้อย
1	หมายถึง	สภาพการบริหารน้อยที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น						
1	ประชุมชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
2	ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
3	จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น					
4	กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์อย่างชัดเจน					
5	จัดโครงสร้างในการบริหารหลักสูตรอย่างชัดเจน					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
6	โครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์					
7	ประเมินผลหลักสูตร นิเทศการใช้หลักสูตรและนำผลการนิเทศมาปรับปรุงการเรียนการสอนของครูอยู่เสมอ					
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
1	ส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำมาใช้วางแผนการจัดการเรียนรู้					
2	ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
3	สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4	ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมจากประสบการณ์จริงของผู้เรียน และให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงและส่งเสริมผู้เรียนให้มีนิสัยรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง					
5	ส่งเสริมให้ครูจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้					
6	ส่งเสริมให้ครูปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี					
7	ส่งเสริมให้ครูนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
3. การวัดผล ประเมินผล						
1	กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา					
2	ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียนแต่ละคน					
3	พัฒนาเครื่องมือประเมินผลให้ได้มาตรฐานและน่าเชื่อถือ					
4	ส่งเสริมให้วัดผล ประเมินผลอย่างหลากหลาย					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
3. การวัดผล ประเมินผล (ต่อ)						
5	ส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล					
6	ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
7	ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียน					
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
1	สร้างความตระหนักเกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน					
2	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน					
3	สนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อของนักเรียน					
4	ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลงานวิจัยของครูเพื่อให้ครูได้พัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพสูงขึ้น					
5	ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลการวิจัย					
6	มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนา คุณภาพการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมของสถานศึกษา					
7	ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยหรือ ผลงานวิชาการ ตลอดจนนำผลการวิจัยไปใช้ในสถานศึกษา และหน่วยงานอื่น					
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา						
1	กำหนดเป้าหมายหรือนโยบายด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีอย่างชัดเจน					
2	วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					
3	ส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา (ต่อ)						
4	สนับสนุนให้ครูนำสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนา มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน					
5	ส่งเสริมให้ครูนำวัสดุ เหลือใช้ หรือที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาพัฒนา สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน					
6	ประสานความร่วมมือในการผลิต พัฒนาและแลกเปลี่ยน สื่อเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยกับหน่วยงานอื่น					
7	ประเมินผลการผลิตการพัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้						
1	สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตใกล้เคียง					
2	จัดสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน					
3	ประสานความร่วมมือกับองค์กรอื่นและส่งเสริมให้มีการใช้ แหล่งเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน					
4	ส่งเสริมให้ครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา					
5	ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ นำมาปรับปรุง และพัฒนา ในการใช้ครั้งต่อไป					
6	จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ แก่ครู และหน่วยงานอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง					
7	สนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
7. การนิเทศการศึกษา						
1	จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา					
2	นิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสม					
3	กำหนดเป้าหมายกิจกรรมการนิเทศอย่างชัดเจน					
4	ประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา					
5	นำผลการประเมินมาพัฒนาการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ					
6	ติดตามประสานงาน เพื่อพัฒนาระบบ กระบวนการนิเทศกับเขตพื้นที่การศึกษา					
7	แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

คำชี้แจง กรณีสอบแบบสอบถามโดยบอกถึงปัญหาและข้อเสนอแนะตามความเป็นจริง

ด้าน	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น		
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้		
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล		
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา		

ด้าน	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษา		
6. ด้านการพัฒนา แหล่งเรียนรู้		
7. ด้านการนิเทศ การศึกษา		
8. ด้านการแนะแนว การศึกษา		
9. ด้านการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา		

ภาคผนวก ค ค่าความตรงของเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC)

คะแนนในการตรวจพิจารณาข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้
 ให้คะแนน +1 หมายถึง ถ้าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 ให้คะแนน หมายถึง ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 ให้คะแนน -1 หมายถึง ถ้าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			Σ	IOC	สรุป
	1	2	3			
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น						
1. ประชุมชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3. จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
4. กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างชัดเจน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5. จัดโครงสร้างในการบริหารหลักสูตรอย่างชัดเจน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6. โครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7. ประเมินผลหลักสูตร นิเทศการใช้หลักสูตรและนำผลการนิเทศมาปรับปรุงการเรียนการสอนของครู อยู่เสมอ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
1. ส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำมาใช้วางแผนการจัดการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3. สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	สรุป
	1	2	3			
4. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมจากประสบการณ์จริงของผู้เรียนและให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5. ส่งเสริมให้ครูจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6. ส่งเสริมให้ครูปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7. ส่งเสริมให้ครูนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือ เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนรวมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3. การวัดผล ประเมินผล						
1. กำหนดระเบียบแบบแผนปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียนแต่ละคน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3. พัฒนาเครื่องมือประเมินผลให้ได้มาตรฐาน และน่าเชื่อถือ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4. ส่งเสริมให้วัดผล ประเมินผลอย่างหลากหลาย	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5. ส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้าง เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนวัดผลแลประเมินผล ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระ การเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตาม สภาพจริงของผู้เรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	สรุป
	1	2	3			
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
1. สร้างความตระหนักเกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3. สนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4. ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลงานวิจัยของครูเพื่อให้ครูได้พัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพสูงขึ้น	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5. ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลการวิจัย	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6. มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนา คุณภาพการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมของสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7. ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยหรือผลงานวิชาการ ตลอดจนนำผลการวิจัยไปใช้ในสถานศึกษา และหน่วยงานอื่น	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา						
1. กำหนดเป้าหมายหรือนโยบายด้านสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างชัดเจน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2. วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3. ส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4. สนับสนุนให้ครูนำสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนา มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5. ส่งเสริมให้ครูนำวัสดุ เหลือใช้ หรือที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	สรุป
	1	2	3			
6. ประสานความร่วมมือในการผลิต พัฒนา และแลกเปลี่ยนสื่อเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย กับหน่วยงานอื่น	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7. ประเมินผลการผลิตการพัฒนาและการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้						
1. สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนา คุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษาชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตใกล้เคียง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2. จัดสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3. ประสานความร่วมมือกับองค์กรอื่นและ ส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อให้เกิด การเรียนรู้ร่วมกัน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4. ส่งเสริมให้ครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5. ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้และนำมา ปรับปรุงและพัฒนาในการใช้ครั้งต่อไป	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ แก่ครู และหน่วยงานอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณ ใกล้เคียง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7. สนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียง เพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กับการจัดกระบวนการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	สรุป
	1	2	3			
7. การนิเทศการศึกษา						
1. จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2. นิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสม	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3. กำหนดเป้าหมายกิจกรรมการนิเทศอย่างชัดเจน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4. ประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5. นำผลการประเมินมาพัฒนาการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6. ติดตามประสานงาน เพื่อพัฒนาระบบกระบวนการนิเทศกับเขตพื้นที่การศึกษา	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
7. แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการระบบนิเทศภายในสถานศึกษา กับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
8. การแนะแนวการศึกษา						
1. กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มี การแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2. จัดระบบงานและโครงสร้างการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3. จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษาโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแล	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
4. แนะแนวการศึกษาด้วยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	สรุป
	1	2	3			
5. ติดตามและ มีการติดตามและประเมินผล การจัดระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษา ในสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6. ประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการแนะแนวทางการศึกษากับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่ การศึกษา	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7. ประเมินผลการดำเนินงาน และมีผลย้อนกลับ เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนา งานแนะแนวการศึกษาต่อไป	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา						
1. จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัด ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2. ส่งเสริมและกำหนดมาตรฐานการศึกษา เพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสถานศึกษาในพื้นที่ การศึกษาและความต้องการของชุมชน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3. กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมาย ความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษาและตัวชี้วัด	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4. วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตาม ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผล ตามเป้าหมาย	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5. พัฒนางานตามแผนและติดตามตรวจสอบ ประเมินคุณภาพภายใน	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	สรุป
	1	2	3			
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (ต่อ)						
6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

สรุปผลการวิเคราะห์ พบว่า ทุกประเด็นคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยไม่มีประเด็นที่มีค่าความสอดคล้องต่ำกว่า 0.67

ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.901	63

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ศศิวิมล พัฒนาวัดมน์
วัน เดือน ปี เกิด	19 สิงหาคม 2530
สถานที่เกิด	เชียงราย
วุฒิการศึกษา	ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษ), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย
ที่อยู่ปัจจุบัน	468/157 ซอย 4 บ้านแผ่นดินทอง ตำบลบ้านคู้ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
ผลงานตีพิมพ์	ศศิวิมล พัฒนาวัดมน์ (ผู้บรรยาย). (8 มิถุนายน 2562). สภากรรมการ บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1. ใน การประชุมวิชาการ บัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 5 (หน้า 512-519). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย และประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
รางวัลที่ได้รับ	-

